

8^η Περιφέρεια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Επιμόρφωση στις νέες διδακτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος

Δρ. **Ειρήνη Μπαγιάτη** –
Σχολική Σύμβουλος
8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Επιμόρφωση στις νέες διδακτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος

Δρ. **Ειρήνη Μπαγιάτη** – Σχολική Σύμβουλος

8ης Περιφέρειας Ηρακλείου

Σελίδα | 1

Δρ. **Ειρήνη Μπαγιάτη** –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Επιμόρφωση στις νέες διδασκτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος

Μπαγιάτη Ειρήνη
ISBN: 978-960-93-6300-6

Copyright © Ιούλιος 2014 Μπαγιάτη Ειρήνη

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτηρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος με οποιοδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά ή άλλη διασκευή χωρίς αναφορά στην πηγή προέλευσης.

Αυτό – έκδοση
Μπαγιάτη Ειρήνη
Email. ebagiati@gmail.com
Ιστοσελίδα: <http://:ebagiati.weebly.com>

Περιεχόμενα

Επιμόρφωση στις νέες διδακτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος0

Επιμόρφωση στις νέες διδακτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....8

1.1. Μεθοδολογία επιμόρφωσης11

1.1.1. Θεωρητικό πλαίσιο11

1.1.2. Ομάδα στόχος13

1.1.3. Σχεδιασμός ενδοσχολικής επιμόρφωσης.13

1.1.4. Γνωστικό αντικείμενο ή γνωστικά αντικείμενα που θα εστιάσει η επιμόρφωση.....16

1.1.5. Διδακτικές μέθοδοι – έμφαση στη διαφοροποιημένη παιδαγωγική21

1.1.6. Δημιουργία – αξιοποίηση ποικίλου εκπαιδευτικού υλικού23

1.2. Ενδεικτικό οδηγό εκπαιδευτικού (μικρο-σχεδιασμός διδακτικής ενότητας – στα πρότυπα του Νέου Προγράμματος Σπουδών)	25
1.2.1. Διδακτική ενότητα ζώα υπό εξαφάνιση – λύκος: τρωτό είδος	25
1.2.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ (Μπαγιάτη, 2009: 30-31)	30
1.3. Ενδεικτικός Χρονο-προγραμματισμός της Επιμορφωτικής Δράσης για δύο διδακτικά έτη ..	33
1.4. Αξιολόγηση επιμορφωτικού προγράμματος	44
1.5. Διαβούλευση σχετικά με την υλοποίηση της επιμόρφωσης.....	50
1.6. Πιλοτική Εφαρμογή	53
Βιβλιογραφία ξενΟγλωσση.....	54
Βιβλιογραφία ελληνόγλωσση	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	60
Αξιολόγηση πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης.....	60
2.1. Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών.....	60
2.2. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	62

2.3. Μεθοδολογία αξιολόγησης της πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης	64
2.3.1. Σκοπός της έρευνας	64
2.3.2. Επιμέρους Στόχοι της έρευνας	64
2.3.3. Το δείγμα της έρευνας	66
2.3.4. Διαμόρφωση ερευνητικού εργαλείου	67
2.4. Αποτελέσματα της έρευνας	69
2.4.1. Δημογραφικά στοιχεία	69
2.4.2. Είστε γενικά ικανοποιημένος/η από το επιμορφωτικό πρόγραμμα;.....	74
2.4.3. Ο Σχεδιασμός της επιμόρφωσης ήταν ικανοποιητικός;.....	76
2.4.4. Το υλικό που σας διανεμήθηκε βοήθησε στην κατανόηση του αντικειμένου;.....	77
2.4.5. Πώς αξιολογείτε τη συμβολή των εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθόδων (είδος, ποικιλία) στην εμπέδωση της φιλοσοφίας τόσο του επιμορφωτικού προγράμματος και όσο και των νέων προγραμμάτων σπουδών;.....	79
2.4.6. Πιστεύετε ότι οι γνώσεις που αποκομίσατε και οι ικανότητες που αναπτύξατε χρησίμευσαν στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της διδασκαλίας σας;	81

2.4.7. Σας δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξετε εμπειρίες με τη Σχολική Σύμβουλο και τους συναδέλφους σας;.....	83
2.4.8. Η οργάνωση και η προετοιμασία εκ μέρους της Σχολικής Συμβούλου ήταν ικανοποιητική;	85
2.4.9. Οι επιμορφώτριες κρίνονται ικανοποιητικές ως προς τη γνώση των θεμάτων της επιμόρφωσης;	87
2.4.10. Οι επιμορφώτριες έδιναν ευκαιρίες για προβληματισμό και εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης;	89
2.4.11. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν περισσότερο;	91
2.4.12. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν λιγότερο ή καθόλου;	92
2.4.13. Άλλα γενικά σχόλια: (π.χ. Τι ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικό; Τι θα μπορούσε να αλλάξει;) 93	
2.4.14. Εκτιμάται ότι οι εμπειρίες δράσης που ανέπτυξαν οι μαθητές, όπως καθοριζόταν από τη στοχοθεσία της επιμόρφωσης (π.χ. να προβληματιστούν γύρω από απόψεις αντιπαρατιθέμενων κοινωνικών ομάδων, να κατανοήσουν τις θέσεις των άλλων, να μάθουν να επιλύουν με το διάλογο τις διαφορές τους κτλ), συνέβαλαν στην διαμόρφωση απόψεων και θέσεων από τους μαθητές για το εξεταζόμενο ζήτημα;....	95

2.4.15. Παρέχει η ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου http://ebagiati.weebly.com επαρκή πληροφόρηση για την επιμόρφωση;.....	97
2.4.16. Έχετε συμμετάσχει με τους συναδέλφους και τους μαθητές σας στο forum της ιστοσελίδας http://ebagiati.weebly.com της Σχολικής Συμβούλου για να ανταλλάξατε απόψεις για τη συγκεκριμένη επιμόρφωση;.....	99
2.4.17. Πως αποτιμάται την εμπειρία συμμετοχής σε μια κοινότητα πρακτικής (συνδιαμόρφωσης σχεδίων διδασκαλίας με συναδέλφους σας, παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού από εκπαιδευτικούς κτλ);.....	101
2.5. Αποτελέσματα εφαρμογής x2 - τεστ ως προς τις ανεξάρτητες μεταβλητές	103
2.6. Γενικά συμπεράσματα – συζήτηση	104
Βιβλιογραφία Ελληνόγλωσση.....	106
Βιβλιογραφία Ξενόγλωσση.....	110
Παράρτημα	111
ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ Μπαγιάτη Ειρήνη.....	122

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης, όπως η αυξανόμενη πολιτισμική ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού, η εισαγωγή νέων αναλυτικών προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας, η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο σχολείο και ταυτόχρονα η διαφοροποίηση των αναγκών του σύγχρονου μαθητή συνιστούν μια νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα. Το πρόγραμμα του «Νέου Σχολείου» συμβαδίζει με την ανάληψη ενός σημαντικού ρόλου των εκπαιδευτικών ως συνδιαμορφωτών των προγραμμάτων σπουδών, παραγωγών εκπαιδευτικών υλικών στις τοπικές συνθήκες, ως δημιουργών θετικών περιβαλλόντων μάθησης ανοικτών σε κάθε μαθητή. Τα παραπάνω προϋποθέτουν τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζοντας ποικίλες και σύγχρονες απαιτήσεις στη νέα αυτή εκπαιδευτική πραγματικότητα, κατανοούν ότι η ακαδημαϊκή τους προετοιμασία δεν είναι επαρκής για υψηλή απόδοση στις σημερινές μεταβαλλόμενες συνθήκες και αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα για συνεχείς ευκαιρίες επαγγελματικής μάθησης (National Committion on Teaching and America's Future 1996,

European Commission 2003, Χατζηπαναγιώτου 2001, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2011).

Στην αναγκαιότητα αυτή εστιάζεται και η παρούσα πρόταση ενδοσχολικής επιμόρφωσης που στοχεύει να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί γνώσεις και δεξιότητες σε σχέση με σύγχρονες διδακτικές μεθοδολογίες και τεχνικές και να καταστούν ικανοί να τις εφαρμόζουν με επιτυχία πρωτίστως στην καθημερινή διδακτική τους πρακτική, αλλά και κατά την υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων εργασίας στην ευέλικτη ζώνη.

Απώτερος σκοπός της ενδοσχολικής αυτής επιμόρφωσης είναι οι εκπαιδευτικοί να αμφισβητήσουν την καθιερωμένη σχολική πρακτική που μένει αγκιστρωμένη στην τακτική της «μετάδοσης» γνώσης που προσφέρεται έτοιμη και δε συνδέεται με τις εμπειρίες ή τα βιώματα του μαθητή.

Τέλος, σκοπός της επιμόρφωσης είναι τα σχολεία να ευθαρρυνθούν να υλοποιήσουν δύο σχέδια δράσης που κρίθηκαν ως τα πιο σημαντικά που επιδέχονται βελτίωση από τα σχολεία που συμμετείχαν πιλοτικά στην ΑΕΕ:

1. Βελτίωση διδακτικών πρακτικών

2. Βελτίωση σχολικού κλίματος.

Με την παρούσα επιμόρφωση, επιδιώκεται να αναδυθεί ένας έντονος προβληματισμός για την αναποτελεσματικότητα της σχολικής εκπαίδευσης που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι ένα χρόνο μετά την αποφοίτηση από το σχολείο, η συντριπτική πλειονότητα των μαθητών έχει συγκρατήσει ελάχιστα απ' όσα διδάχτηκε, εκτός αν κάποια από αυτά τα χρειάστηκε στη συνέχεια ως σπουδές ή επάγγελμα (Gough 2002: 1212, Κουζέλης 2005: 30 – 31: Γιαννικόπουλος κ.ά. 2010: 28-36). Ακόμη, να διαπιστωθεί ότι η κριτική απέναντι στην παραδοσιακή άποψη διαμόρφωσε νέες

τάσεις στη διδακτική που αφορούν περισσότερο στην προετοιμασία των μελλοντικών πολιτών και λιγότερο των μελλοντικών επιστημόνων, προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες χρήσιμες στη μάθηση γενικά, στη διαχείριση γνώσεων και πληροφοριών, αλλά και να βοηθηθούν στη διερεύνηση και στη λήψη αποφάσεων για τα προβλήματα της μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Η απαίτηση για στοιχειώδη επιστημονική κατάρτιση ή επιστημονικό αλφαριθμητισμό (science literacy) του ανθρώπινου δυναμικού επέβαλλε μια αλλαγή στο περιεχόμενο των Προγραμμάτων Σπουδών του σχολείου που εκφράζεται με την υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων και την οργάνωση της διδασκαλίας με επίκεντρο θέματα από την καθημερινή ζωή και όχι με τη δομή της κατακερματισμένης ακαδημαϊκού χαρακτήρα γνώσης, ώστε ο μαθητής να αποκτήσει μια ολιστική εικόνα της πραγματικότητας. «Ο πολίτης του 21ου αιώνα θα πρέπει επίσης, να αποκτήσει κατάρτιση στη φιλοσοφία, στη διασαφήνιση αξιών, στις δεξιότητες δραστηριοποίησης πολιτικών δικαιωμάτων προκειμένου να συμμετάσχει ενεργά και υπεύθυνα σε μια κοινωνία που εγκυμονεί αρκετά ρίσκα» (Ashley, 2000: 278).

Όλα αυτά προϋποθέτουν μια μεγάλη στροφή στην επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός πρέπει να είναι ένας σχεδιαστής περιβαλλόντων μάθησης για τους μαθητές ώστε να εργάζονται ενεργά σε αυτά και δεν θα είναι διεκπεραιωτής έτοιμης ύλης. Αντί να είναι αυταρχικός, θα πρέπει να επιτρέπει στους μαθητές να αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη για τη δική τους μάθηση. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αποτελεί έγκυρη πηγή γνώσης χωρίς να είναι η αυθεντία. Ακόμη, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εγκαταλείψουν την απομόνωση της τάξης τους και να εργάζονται συλλογικά, να μοιράζονται τα διδακτικά/μαθησιακά τους σχέδια με τους συναδέλφους τους, να επανασχεδιάζουν και να επαναχρησιμοποιούν τα σχέδια άλλων εκπαιδευτικών,

να αξιολογούν με ομαδικό τρόπο διδακτικά σχέδια άλλων συναδέλφων και να κάνουν ομαδικές διδασκαλίες στην τάξη τους. Με άλλα λόγια, να αναπτύσσουν μια επαγγελματική κουλτούρα αμοιβαίας υποστήριξης και ανταλλαγής και να δημιουργούν μια επαγγελματική κοινότητα πρακτικής (Μπούντα, 2013: 67-68).

1.1. Μεθοδολογία επιμόρφωσης

1.1.1. Θεωρητικό πλαίσιο

Με την παρούσα ενδοσχολική επιμόρφωση επιδιώκεται οι εκπαιδευτικοί να προβάλλουν λιγότερη αντίσταση στις καινοτομίες του νέου σχολείου και να επιδείξουν μεγαλύτερη αποδοχή στις νέες διδακτικές προσεγγίσεις/πρακτικές. Ως εκ τούτου, η φιλοσοφία της προτεινόμενης ενδοσχολικής επιμόρφωσης θα βασιστεί στη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης. Ο Jack Mezirow, κύριος εκφραστής της θεωρίας της μετασχηματίζουσας μάθησης, υποστηρίζει ότι η μάθηση δεν αποτελεί απλή συσσώρευση νέων γνώσεων, οι οποίες προστίθενται σε παλαιότερες. Η μάθηση είναι μία διεργασία κατά την οποία αρκετές βασικές αξίες και παραδοχές με βάση τις οποίες λειτουργούμε αλλάζουν. Οι παραδοχές δεν είναι τίποτα άλλο παρά οι αντιλήψεις των ενήλικων εκπαιδευομένων για τον κόσμο. Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι ερμηνεύουν την πραγματικότητα βάσει των παραδοχών τους (Κόκκος, 2005: 75). Ορισμένες όμως από τις παραδοχές αυτές μπορεί να είναι εσφαλμένες ή δυσλειτουργικές. Συνεπώς, η μάθηση δεν είναι απλώς η προσθήκη νέων γνώσεων σε όσα ήδη γνωρίζουμε, αλλά ο μετασχηματισμός της υπάρχουσας γνώσης ώστε να επιτευχθεί μία νέα οπτική (μετασχηματίζουσα οπτική).

Ο μετασχηματισμός της οπτικής μπορεί να συμβεί, όταν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι μέσω της κριτικής αυτόνομης σκέψης συνειδητοποιήσουν πώς και γιατί οι παραδοχές που έχουν περιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται, κατανοούν και αισθάνονται τον κόσμο γύρω τους (Mezirow, 1990: 368).

Για την επίτευξη μιας «μετασχηματίζουσας μάθησης» εκ μέρους των συμμετεχόντων θεωρούμε ότι είναι σημαντικό στις συναντήσεις με τους εκπαιδευόμενους κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης να δίνεται ο απαραίτητος χρόνος για συζήτηση, για ερωτήσεις και αμφισβήτηση, όπως και για δουλειά σε μικρές ομάδες. Στις μικρές ομάδες οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι καλούνται να επιλύσουν συγκεκριμένα θέματα και να τοποθετηθούν ανοικτά απέναντι στις απόψεις των άλλων, αναζητώντας όλοι μαζί τα πλέον έγκυρα και αξιόπιστα επιχειρήματα. Επιπρόσθετα, υιοθετώντας τη φιλοσοφία του εμψυχωτή ή συντονιστή ο επιμορφωτής ενηλίκων επιτυγχάνει να ενεργοποιήσει τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων, εφαρμόζοντας τεχνικές που θα αναδεικνύουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους και θα αξιοποιούν τις υφιστάμενες εμπειρίες τους (Τσιμπουκλή & Φίλλιπς, 2010: 83).

Ακόμη, θα επιδιώξουμε τα σχολεία που θα συμμετέχουν να λειτουργήσουν «ως κοινότητα μάθησης, με τη συγκρότηση μιας επαγγελματικής κοινότητας πρακτικής του διδακτικού τους προσωπικού με στόχο τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο μιας κοινότητας πρακτικήςοι εκπαιδευτικοί από κάθε σχολείο σχεδιάζουν ομαδικά διαθεματικές μαθησιακές ενότητες που τις διδάσκουν στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών τους και τις επανασχεδιάζουν σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών τους. Επιπλέον οι εκπαιδευτικοί τεκμηριώνουν τις μαθησιακές επιδόσεις και λειτουργούν ως ερευνητές δράσης με τη συνέργεια των συναδέλφων τους. Τα διδακτικά σχέδια στη συνέχεια αναρτώνται σε μια ψηφιακή πλατφόρμα και

διαμοιράζονται στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας για να διαφοροποιηθούν και να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις διδακτικές ανάγκες» (Αρβανίτη, 2013: 14).

1.1.2. Ομάδα στόχος

Η επιμορφωτική δράση απευθύνεται σε 157 δασκάλους όλων των τάξεων των δημοτικών σχολείων της 8ης Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου που την απαρτίζουν συνολικά 24 σχολεία, ύστερα από σχετική διεξοδική ενημέρωση και πρόσκληση και σχετικές αποφάσεις συλλόγων διδασκόντων.

Στη δράση αναμένεται να συμμετάσχει όλο το διδακτικό προσωπικό της 8^{ης} Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου είτε παρακολουθώντας άμεσα τις προσομοιώσεις διδασκαλίας που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της, είτε έμμεσα συμμετέχοντας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού που θα προκύψει από την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας που θα παρακολουθήσουν τις προσομοιώσεις και θα έχουν το ρόλο πολλαπλασιαστή σε συνεργασία με το Σχολικό Σύμβουλο για συνεχή αξιολόγηση και ανατροφοδότηση. Στις επιμορφωτικές ημερίδες που θα λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια της ενδοσχολικής επιμόρφωσης θα συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι εκπαιδευτικοί.

1.1.3. Σχεδιασμός ενδοσχολικής επιμόρφωσης

Η επιμόρφωση προβλέπεται να έχει διετή διάρκεια. Για τη διεξαγωγή της επιμόρφωσης θα οργανώσουμε

Σελίδα | 13

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

αλληπάλληλα δώρα εργαστήρια στα οποία οι εκπαιδευόμενοι θα εργαστούν ομαδικά και ατομικά και θα προσεγγίσουν βιωματικά διδακτικές μεθόδους όπως η μέθοδος επίλυσης προβλήματος, οι ομάδες εργασίας, το project αλλά και τεχνικές για παράδειγμα: εννοιολογικοί χάρτες, καταιγισμός ιδεών, επισκόπηση απόψεων με συνέντευξη ή ερωτηματολόγιο, παιχνίδια ρόλων, debate, ηθικό δίλλημα και πείραμα. Επίσης, θα χρησιμοποιηθεί κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, έντυπο και ντοκυμαντέρ το οποίο σχεδιάστηκε και επελέγη ειδικά για την ενδοσχολική αυτή επιμόρφωση. Η επιμόρφωση θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη του εκπαιδευτικού στη σχολική καθημερινότητα και πρακτική. Θα υλοποιηθούν πρακτικές που συμβάλλουν στη δημιουργία συνεργατικού κλίματος και στην αξιοποίηση της δυναμικής της ομάδας για παιδαγωγικούς σκοπούς. Η μεθοδολογία της επιμόρφωσης θα δώσει όλα εκείνα τα εργαλεία (μεθοδολογικά, εννοιολογικά), προκειμένου να είναι σε θέση οι εκπαιδευτικοί να διερευνήσουν τους τρόπους με τους οποίους θα μετασχηματίσουν την μορφή της δικής τους διδασκαλίας. Ο σχεδιασμός της επιμόρφωσης θα προσφέρει στον εκπαιδευτικό την δυνατότητα να εφαρμόζει με κριτικό τρόπο αυτά που διαπραγματεύεται στο επιμορφωτικό πρόγραμμα, να διερευνά τη χρησιμότητα τους, να προτείνει νέους εναλλακτικούς τρόπους εφαρμογής με βάση τις ιδιαιτερότητες της τάξης του.

Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν ενεργά και διαμορφώνουν οι ίδιοι σε συνεργασία με τον επιμορφωτή τους το πλαίσιο της επιμόρφωσης τους, διαμοιράζοντας τις γνώσεις, τα βιώματα και τις εμπειρίες τους με τους συναδέλφους τους. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την εφαρμογή των σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων και τεχνικών που από τη φύση τους ενθαρρύνουν σε ιδιαίτερα μεγάλο

βαθμό την ανταλλαγή απόψεων, την επεξήγηση αξιών και πεποιθήσεων, την ανάπτυξη κοινωνικών, πολιτικών και εκπαιδευτικών εννοιών, δηλαδή όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν την Επικοινωνιακή Μάθηση (Mezirow, 1997: 75), αναπτύσσοντας έτσι την κριτική σκέψη και το μετασχηματισμό των παραδοχών μας.

Τα δώρα εργαστήρια θα πραγματοποιούνται δύο φορές το μήνα. Στο πρώτο δώρο θα γίνεται προσομοίωση της διδακτικής τεχνικής και στο δεύτερο αποτίμηση της εκπαιδευτικής της αξίας και αξιολόγηση του διδακτικού υλικού που παράχθηκε από κάθε σχολείο. Στα δώρα εργαστήρια θα συμμετέχουν όσοι εκπαιδευτικοί δηλώσουν συμμετοχή δηλαδή τουλάχιστον ένας με δύο κάθε φορά από την ίδια σχολική μονάδα, ύστερα από απόφαση του συλλόγου διδασκόντων. Οι εκπαιδευτικοί που θα παρακολουθούν το δώρο εργαστήριο θα αναλάβουν και την υποχρέωση να το υλοποιήσουν με μορφή μικροδιδασκαλίας για όλους τους εκπαιδευτικούς του σχολείου τους, έχοντας στη διάθεση τους το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό. Στη συνέχεια, όλοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου θα συνεργαστούν για να εφαρμόσουν τη διδακτική τεχνική στην τάξη τους σε θέμα ή θέματα δικής τους επιλογής. Καθ όλη τη διάρκεια του προγράμματος θα υπάρχει κοινωνική δικτύωση επιμορφώτριας και επιμορφούμενων, ενώ το τελικό εκπαιδευτικό υλικό κάθε ενότητας θα αναρτάται στην ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου.

Τα εργαστήρια δώρης διάρκειας επιλέχθηκαν ως κατάλληλη στρατηγική της παρούσας επιμόρφωσης, καθώς οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να συμμετέχουν σε περισσότερες από δύο επιμορφωτικές συναντήσεις ανά διδακτικό έτος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Π.Δ. 201/98. Επίσης, για να μη χαθεί ο ρυθμός μιας μαθησιακής διαδικασίας συνεχιζόμενης καθ όλο το διδακτικό έτος, που στοχεύει στην ενεργοποίηση του εκπαιδευμένου καθοδηγώντας τον σε μια ευρετική πορεία προς την γνώση και παράλληλα σέβεται τον

ρυθμό της μάθησης ενός ενήλικα με έξω υπηρεσιακές υποχρεώσεις.

Ακόμη, θα υλοποιηθούν ημερίδες για τη μέθοδο μελέτης πεδίου, σχεδιασμό πειραμάτων και ολοκληρωμένων σχεδίων εργασίας (projects) για τους εκπαιδευτικούς όλων των τάξεων. Ειδικότερα η μελέτη πεδίου θα πραγματοποιηθεί σε φυσικό περιβάλλον σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, καθώς από τη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών της 8^{ης} Περιφέρειας προέκυψε ότι αυτοί διστάζουν να κάνουν τέτοιες εκπαιδευτικές επισκέψεις. Θα δημιουργηθεί ηλεκτρονικό βιβλίο (θεωρητικό πλαίσιο – παραχθέν εκπαιδευτικό υλικό ανά τάξη και διδακτική τεχνική) και θα αναρτηθεί σε ψηφιακή πλατφόρμα Τέλος, τα επιτεύγματα και οι δράσεις των σχολείων στο πλαίσιο της επιμόρφωσης θα δημοσιοποιηθούν στην τοπική κοινωνία με δημοσιεύματα στον τύπο, εκδηλώσεις κτλ.

1.1.4. Γνωστικό αντικείμενο ή γνωστικά αντικείμενα που θα εστιάσει η επιμόρφωση

Βασικό γνωστικό αντικείμενο το οποίο θα αξιοποιήσει η παρούσα επιμόρφωση είναι το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος που εστιάζετε στο πλαίσιο της προβληματικής της, καθώς σκοπός του είναι να βοηθήσει το μαθητή να αποκτήσει γνώσεις, αξίες και στάσεις που θα του επιτρέπουν να ερμηνεύει τις αλληλεπιδράσεις τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ώστε ο μαθητής να αξιολογεί κριτικά την πολυδιάστατη πραγματικότητα, να έχει συναίσθηση της προσωπικής του ευθύνης ως πολίτης, αλλά και της δυνατότητάς του να διεκδικήσει συλλογικά το όραμα μιας κοινωνίας δίκαιης και

βιώσιμης. Τέλος, η Μελέτη Περιβάλλοντος αποσκοπεί στον εφοδιασμό του μαθητή με ικανότητες για ενεργή συμμετοχή, καθώς ο μαθητής θα πρέπει να μάθει στο σχολείο κυρίως «πώς να μαθαίνει», ώστε να προσεγγίζει ενεργητικά και δημιουργικά την παρεχόμενη γνώση, αλλά και «πώς να πράττει», ώστε να μπορεί να εφαρμόζει τόσο στην επαγγελματική του ενασχόληση όσο και στην καθημερινή του ζωή τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτά. Κατά τη διδασκαλία άμεση προτεραιότητα έχει το υπό μελέτη θέμα και οι ιδιαίτεροι στόχοι του και όχι οι διδακτικοί στόχοι των επιμέρους συμβαλλόμενων επιστημονικών κλάδων, όπως συνέβαινε στην Ενιαία Συγκεντρωτική Διδασκαλία. Στο πλαίσιο αυτό ο εκπαιδευτικός δεν έχει την αποκλειστική ιδιοκτησία της γνώσης, αλλά λειτουργεί ως διαμεσολαβητής και συνεργάτης των μαθητών βοηθώντας τους μέσα από ανακαλυπτικές, βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές διδακτικές προσεγγίσεις, να συμπληρώσουν κριτικά την καθημερινή τους γνώση με την επιστημονική, αλλά και να κατανοήσουν σε τι τους χρησιμεύει η γνώση κατά τη διερεύνηση ζητημάτων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή. Στόχοι που είναι σύμφωνοι με τη στοχοθεσία του «Νέου Σχολείου» (ΥΠΕΠΘ - ΠΙ, 2011: 22-24; Μπούντα, 2013: 63-65). Ακόμα, στη Μελέτη Περιβάλλοντος αξιοποιείται η ποικιλία διδακτικών τεχνικών που πραγματεύεται η επιμόρφωση, όπως προκύπτει ενδεικτικά και από τον πίνακα Ι.

Πίνακας Ι: Παραδείγματα από τα σχολικά εγχειρίδια
(ΒΕ= Βιβλίο Εργασιών, ΒΔ = Βιβλίο Δασκάλου)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	Α'	Β'	Γ'	Δ'
Επίλυση προβλήματος	σ. 76	σ. 36	σ. 17 - 20	σ. 85 (4)
Μελέτη πεδίου	σ. 58	σ. 31-32, 34	σ. 68 (4)	σ.27 (BE)
Ολοκληρωμένα σχέδια εργασίας (projects)	σ. 64– 65 (ΒΔ)	σ.88-89- 90 (ΒΔ)	σ.106– 109 (ΒΔ)	σ. 102 – 109 (ΒΔ)
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	Α'	Β'	Γ'	Δ'
Εννοιολογικοί κάρτες	61	σ. 23	σ. 9	σ. 9
Καταιγισμός ιδεών	σ. 24	σ. 25	σ.	σ. 74 (1)
Επισκόπηση απόψεων: Συνέντευξη – Ερωτηματολόγιο	σ. 21 (BE)	σ. 30 (BE)	σ. 17 (BE)	σ. 41 (BE)
Παιχνίδια ρόλων	σ. 59- 60 ή σ. 27 (BE)	σ.120 (διαχείριση συγκρούσεων)	σ. 52	σ. 24 (BE)
Πείραμα	Σ. 98	σ. 21(BE)	σ. 71	σ. 25 (BE)
Διαλογική Αντιπαράθεση (debate)/ ή Ηθικό δίλημμα	σ. 27 (BE)	σ. 30	σ. 76 (4)	σ. 141 (7)

Επιπρόσθετα, οι εμπειρικές μελέτες συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι οι εκπαιδευτικοί προσεγγίζουν τις αλλαγές μέσω του λεγόμενου μοντέλου των «ανησυχιών» (Concerns-based approach, Loucks-Horsley, 1996) όπως: «Τι σημαίνουν οι αλλαγές για την διδασκαλία μου; Πώς θα επηρεάσουν τη μεθοδολογία που ακολουθώ; Είναι πρακτικές; Επιβαρύνουν την εργασία μου; Πώς θα χρησιμοποιήσω τις διδακτικές μεθόδους;». Πράγματι, από έρευνες σχετικές με τις στάσεις των ανθρώπων απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα προκύπτει ότι η ασυμφωνία ανάμεσα στην στάση και την επιδιωκόμενη συμπεριφορά ερμηνεύεται χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο «χαμηλού/ υψηλού κόστους». Διαπιστώνεται ότι οι άνθρωποι διαλέγουν συμπεριφορές που απαιτούν το ελάχιστο κόστος. Το «κόστος» στο μοντέλο αυτό δεν ορίζεται με τη στενά οικονομική έννοια, αλλά με μια ευρύτερη ψυχολογική έννοια που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων παραγόντων, το χρόνο και την προσπάθεια που χρειάζεται να καταβάλει κάποιος για να επιδείξει την επιθυμητή συμπεριφορά (Diekmann & Preseindorfer, 1992). Το εκτιμώμενο «κόστος» και οι «ανησυχίες» των εκπαιδευτικών αναμένεται να είναι αμβλυμμένες για ένα γνωστικό αντικείμενο που ήδη είναι ενταγμένο στη διδακτική τους ρουτίνα.

Παράλληλα όμως και καθώς οι εκπαιδευτικοί θα εξοικειώνονται με τις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές θα βοηθούνται και θα ενθαρρύνονται να τις εφαρμόσουν σε ποικιλία διδακτικών αντικειμένων. Για παράδειγμα στην ενότητα «Η εκπαίδευση στο Βυζάντιο» σελ. 38-39 από την Ιστορία της Ε' δημοτικού δίνεται η δυνατότητα να διαμορφωθεί ένα παιχνίδι ρόλων ή ένα debate μεταξύ αντιπαρατιθέμενων κοινωνικών ομάδων με αφορμή και την είδηση της επικαιρότητας για την Malala Yousafzai, την μικρή από το Πακιστάν που δέχθηκε

δύο σφαίρες την ώρα που έβγαινε από το σχολείο της. Ο λόγος της επίθεσης στην 14χρονη Πακιστανή ήταν επειδή πηγαίνει στο σχολείο και αγωνίζεται για το δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση (http://www.24wro.eu/2012/10/video-14_12.html).

Το ολοκληρωμένο σχέδιο εργασίας (project) θα υλοποιηθεί στη θεματική ενότητα – κοινή για όλα τα σχολεία της Περιφέρειας- «Βία και Εκφοβισμός στα Σχολεία – Διαχείριση Συγκρούσεων». Η επιλογή της συγκεκριμένης θεματικής βασίστηκε στην κοινή διαπίστωση των εκπαιδευτικών από διαφορετικές χώρες, ότι πολλά παιδιά σήμερα δε δείχνουν ενδιαφέρον για τα μαθήματά τους, δεν έχουν αναπτυγμένες ικανότητες για να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες της ζωής, να ελέγχουν το θυμό τους και να φέρονται με σεβασμό και υπευθυνότητα τόσο προς τους άλλους, όσο και προς τον εαυτό τους. Δυστυχώς τα εκπαιδευτικά συστήματα σε όλο τον κόσμο δεν έχουν δημιουργήσει οργανωμένα σχολικά προγράμματα που να στοχεύουν στη «συναισθηματική εκπαίδευση» των μαθητών για παράδειγμα στον έλεγχο της επιθετικής συμπεριφοράς ή στην ανάπτυξη της συνεργατικότητας και στην ικανότητα υπεράσπισης των ατομικών δικαιωμάτων μέσω διαλόγου, αλλά περιορίζονται σε εκπαιδευτικούς στόχους εστιασμένους στην ακαδημαϊκή πρόοδο των μαθητών (Σοφία Τριλίβα & Giovanni Chimienti, 1998: 8; Καμπέρη-Τζουριάδου & Πανταζή, 2004). Κρίθηκε συνεπώς ότι ένα project εστιασμένο στη «συναισθηματική ανάπτυξη» των παιδιών θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους μαθητές των δημοτικών σχολείων της 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου, μεταξύ των οποίων τα φαινόμενα συγκρούσεων είναι συχνά και προβληματίζουν ιδιαίτερα τους εκπαιδευτικούς. Παράλληλα είναι διαθέσιμος

Πρότυπος Συμβουλευτικός Οδηγός – Πρότυπο Υλικό (I-RED ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ για τα ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, την ΙΣΟΤΗΤΑ & την ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ, 2012:15-21) που πραγματεύεται το συγκεκριμένο θέμα και περιλαμβάνει αρκετές από τις διδακτικές τεχνικές που εξετάζει η παρούσα επιμόρφωση.

1.1.5. Διδακτικές μέθοδοι – έμφαση στη διαφοροποιημένη παιδαγωγική

Στην ενδοσχολική αυτή επιμόρφωση είπαμε ότι θα διδάξουμε 10 (δέκα) διδακτικές μεθόδους όπως η μέθοδος επίλυσης προβλήματος, οι ομάδες εργασίας, το project αλλά και τεχνικές (εννοιολογικοί χάρτες, καταιγισμός ιδεών, επισκόπηση απόψεων, παιχνίδια ρόλων, debate, ηθικό δίλλημα και πείραμα), που απαιτούν από τους μαθητές να αναπτύξουν διαθεματικές δεξιότητες όπως: επικοινωνίας, συνεργασίας, χρήσης ποικίλων πηγών, κριτικής επεξεργασίας των πληροφοριών, επίλυσης προβλήματος, λήψης αποφάσεων κ.ά.. Οι μέχρι τώρα μορφές μάθησης ήταν κυρίως ποσοτικές και γνωσιοκεντρικές και δεν θεωρούνται πλέον κατάλληλες. Δεν αρκεί μόνο να παρέχουμε γνώσεις στα παιδιά, αλλά πρέπει να τα οδηγήσουμε στο να αποκτήσουν τα εφόδια που τους επιτρέπουν να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες για μάθηση, οι οποίες θα τους δίνονται σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Έτσι, θα μπορούν να διευρύνουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις τους απέναντι στη ζωή και να προσαρμόζονται σε συνεχώς μεταβαλλόμενα, πολύπλοκα και αλληλοεξαρτώμενα περιβάλλοντα (UNESCO, 2002: 125-126).

Οι διδακτικές πρακτικές που αποτελούν αντικείμενο της επιμόρφωσης είναι κυρίως ομαδοσυνεργατικές, δηλαδή

χρησιμοποιούν τη μαθητική μικροομάδα για διεξαγωγή μέρους ή όλων των διδακτικών δραστηριοτήτων με απώτερο σκοπό οι συνεργαζόμενοι μαθητές να προωθήσουν τόσο την ατομική τους μάθηση, όσο και τη μάθηση των υπόλοιπων μελών της ομάδας τους (Ματσαγγούρας, 2004: 15-19). Αν και έχει αμφισβητηθεί πολύ, πολυάριθμες μελέτες έχουν δείξει ότι η ομαδοσυνεργατική μάθηση είναι η επιτυχέστερη μέθοδος διδασκαλίας (Ματσαγγούρας, 1998:453-478). Πράγματι, μεταξύ άλλων η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία επιλύει τρία βασικά οργανωτικά προβλήματα: α) το πρόβλημα της αξιοποίησης του χρόνου ενεργητικής εμπλοκής των μαθητών στο μάθημα, β) τα προβλήματα συμπεριφοράς και πειθαρχίας που συνεπάγεται η μη εμπλοκή τους στο μάθημα γ) το πρόβλημα της ανομοιογένειας της τάξης. Το τελευταίο πρόβλημα έγινε εντονότερο μετά την κατάργηση των ειδικών τάξεων και την ένταξη στην κανονική τάξη μαθητών που παρουσιάζουν μικρές ή μεγαλύτερες ψυχολογικές και μαθησιακές αποκλίσεις. Ακόμη, στοιχείο της ανομοιογένειας είναι και η συνύπαρξη στην ίδια τάξη μαθητών διαφορετικής φυλετικής και εθνογλωσσικής προέλευσης. Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία εξασφαλίζει για όλες αυτές τις περιπτώσεις το καταλληλότερο πλαίσιο ένταξης τους στην ομάδα συνομήλικων (Slavin, 1985:11). Στον παραπάνω παιδαγωγικό στόχο εστιάζεται και η διαφοροποιημένη διδασκαλία καθώς αναγνωρίζει ως επιτακτική ανάγκη των ημερών μας, κάθε μαθητής να έχει δικαίωμα στη μόρφωση, ανεξάρτητα από τις ατομικές διαφορές του, την οικονομική κατάσταση, την καταγωγή και το φύλο του (Κοσσυβάκη, 2002:116). Παράλληλα η Tomlinson δίνει μεγάλη σημασία στην ευελιξία στις ομάδες και αναφέρει πως κάποιες φορές είναι καλό στους μαθητές να επιτρέπεται να διαλέξουν οι ίδιοι την ομάδα τους. Έτσι, ο μαθητής αυτοπροσδιορίζεται σε κάθε ομάδα και ο δάσκαλος έχει

τη δυνατότητα να δει τον μαθητή σε διαφορετικά περιβάλλοντα (Tomlinson, 2003-2004c). Πράγματι, για να διαχειριστούν αποτελεσματικά τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, οι δάσκαλοι πρέπει να χρησιμοποιήσουν μια σειρά εκπαιδευτικών στρατηγικών (Tomlinson 2000b:6-11, Theroux 2004), μεταξύ των οποίων εξέχουσα θέση κατέχουν οι ευέλικτες ομάδες (flexible grouping). Με δεδομένο ότι η απόδοση του μαθητή ποικίλλει είναι σημαντικό να επιτρέψουμε τη μετακίνηση των μαθητών μεταξύ των ομάδων. Οι ευέλικτες ομάδες επιτρέπουν στους μαθητές να δέχονται τις σωστές προκλήσεις και να αποφεύγουν την ετικετοποίηση της ετοιμότητάς τους ως στάσιμης, συνεπώς δεν θα έπρεπε να μένουν στάσιμοι σε μια ομάδα, αφού η μάθησή τους προφανώς θα επιταχύνεται από καιρό σε καιρό. Ακόμα και οι χαρισματικοί μαθητές μπορεί να ωφεληθούν από τις ευέλικτες ομάδες. Οι μαθητές που συναντούν δυσκολίες στη μάθηση ωφελούνται από τη συνεργασία με μαθητές με υψηλότερες ικανότητες, ενώ περιστασιακά μπορεί να νιώσουν και ως ηγέτες. Οι διδακτικές μέθοδοι και τεχνικές που θα διδαχθούν στηρίζονται σε ευέλικτες ομάδες καθώς οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες κάθε φορά κυρίως ανάλογα με τις απόψεις τους και όχι τόσο με τις επιδόσεις τους και αναλαμβάνουν αρμοδιότητες σε αυτές ανάλογα με τις ικανότητες, τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους. «Η διαφοροποίηση είναι βασισμένη στην αναγνώριση της αξίας και η αξία υπάρχει σε κάθε άτομο» (Fenech Adami, 2004: 91).

1.1.6.Δημιουργία – αξιοποίηση ποικίλου εκπαιδευτικού υλικού

Η επιμόρφωση που προτείνουμε, όπως και το πρόγραμμα του «Νέου Σχολείου» δίνει έμφαση στη στρατηγική των αλλαγών. Αντί των ετοιμοπαράδοτων πακέτων υλικών προς εφαρμογή στα σχολεία, προκρίνει διαδικασίες και εργαλεία συνδιαμόρφωσης των προγραμμάτων στη σχολική πράξη. Τέλος, συμβάλλει στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού με «παραδείγματα» εφαρμογής τα οποία θα εμπλουτίζονται σταδιακά από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και θα διαχέονται σε όλα τα σχολεία. Επιδίωξη, τέλος, είναι η διαμόρφωση ενός «αναδυόμενου» προγράμματος συνεχώς βελτιούμενου μέσω της εμπάπτισης του στις καθημερινές πρακτικές των σχολείων, με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών ως σχεδιαστών και ερευνητών του εκπαιδευτικού έργου. Στην παρούσα επιμόρφωση αναμένεται να παραχθεί αξιόλογο εκπαιδευτικό υλικό με τη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων τόσο του διδακτικού προσωπικού, όσο και των μαθητών, καθώς οι υπό μελέτη τεχνικές αποτελούν μια ανοικτή διαδικασία μάθησης που παρέχει στους μαθητές ασφαλές πλαίσιο υπέρβασης των μαθησιακών τους δυνατοτήτων και βαθμούς ελευθερίας που τους επιτρέπουν να καθοδηγούν, να τροποποιούν και να αξιολογούν τη διαδικασία της μάθησης σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό, ανακαλύπτοντας τόσο τα όρια τους όσο και τη χρησιμότητα της γνώσης.

Η διαμόρφωση του υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά σημεία για την επιτυχή υλοποίηση της επιμόρφωσης. Το υποστηρικτικό υλικό θα επιμεληθεί η Σχολική Σύμβουλος και θα περιλαμβάνει: α) αναλυτικό πρόγραμμα επιμόρφωσης β) υποδειγματικούς σχεδιασμούς μικροδιδασκαλίας για κάθε τεχνική γ) κατάλογο προτεινόμενων βιβλίων και άρθρων δ) πρόσθετο υλικό σε έντυπη και ψηφιακή μορφή ε) χρήσιμες ιστοσελίδες.

1.2. *Ενδεικτικό οδηγό εκπαιδευτικού (μικρο-σχεδιασμός διδακτικής ενότητας – στα πρότυπα του Νέου Προγράμματος Σπουδών)*

Παρατίθενται δύο ενδεικτικοί μικρο – σχεδιασμοί στη Μελέτη Περιβάλλοντος. Ο πρώτος (ηθικό δίλλημα) αφορά στη διδακτική ενότητα ζώα που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν η οποία απαντάται σε όλες τις τάξεις του δημοτικού για παράδειγμα στη Μελέτη περιβάλλοντος των Α'-Δ' τάξεων, ακόμα και στο Ερευνώ και Ανακαλύπτω της Ε' & Στ τάξης. Ο δεύτερος μικρο-σχεδιασμός (επίλυση προβλήματος) αφορά στο περιβαλλοντικό ζήτημα της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, απαντάται επίσης σε όλες τις τάξεις του δημοτικού (Μπαγιάτη, 2009: 30-31) και είναι Διαθέσιμος στο δικτυακό τόπο

<http://www.kpearchanon.gr/images/yliko/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%A1%CE%99%CE%9F%20%CE%9F%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%91.pdf>.

1.2.1. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ – ΛΥΚΟΣ: ΤΡΩΤΟ ΕΙΔΟΣ

Προηγείται καταιγισμός ιδεών γύρω από το λύκο και στη συνέχεια προβάλλεται ένα βίντεο του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (<http://www.nhmc.uoc.gr/el/education/educational-programs/wolf>) για το λύκο (οικολογία, κίνδυνοι – απειλές). Στη συνέχεια δίνονται οδηγίες για τη διδακτική τεχνική με σύντομη 5' min εισήγηση, όπως παρακάτω.

ΜΙΚΡΟ – ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ 1η: ΗΘΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ - Δρ.
ΜΠΑΓΙΑΤΗ ΕΙΡΗΝΗ – ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ 8ης
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (Lind, 2006: Μπαγιάτη, 2009: 27-28)

Το Ηθικό Δίλημμα είναι από τις πιο γνωστές διδακτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση σχετικά με τις αξίες. Στόχος της συγκεκριμένης προσέγγισης είναι να καταστούν οι μαθητές ικανοί να λάβουν και να υποστηρίξουν μια συγκεκριμένη θέση για την άρση ενός διλήμματος. Ως δίλημμα εννοούμε μια προβληματική κατάσταση, συγκεκριμένη, πραγματική ή υποθετική, ή οποία έχει ηθική διάσταση. Τα διλήμματα είναι προτάσεις για δράση που είναι αντιφατικές ή πολύ δύσκολο να συμβιβαστούν, αλλά μια από αυτές πρέπει τελικά να επιλεγεί. Τα διλήμματα πρέπει να προέρχονται από την καθημερινή ζωή, να είναι απλά, ενδιαφέροντα και σύντομα και να μην έχουν μια «προφανή» σωστή λύση.

Βήμα 1ο : Παρουσίαση του ηθικού διλήμματος

«Ο κ. Γιάννης είναι 55 ετών και εργάζεται ως κτηνοτρόφος. Ζει στην Ασπριά Ναυπακτίας και έχει το μαντρί του στην Άσπρη ράχη. Από το πατέρα του κληρονόμησε το κοπάδι και εργάζεται ως κτηνοτρόφος από μικρό παιδί. Του άρεσε πολύ αυτή η δουλειά και μόλις τελείωσε το γυμνάσιο αποφάσισε να γίνει κτηνοτρόφος, ακολουθώντας την παράδοση της οικογένειας του και του τόπου του. Η γυναίκα του, η κ. Ελένη είναι 48 ετών και δεν εργάζεται, απασχολείται με τις δουλειές του σπιτιού. Μαζί με τον κύριο Γιάννη και τη σύζυγο του στο χωριό μένει και η κόρη τους η Σοφία. Η Σοφία προετοιμάζεται για να δώσει εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο. Θέλει να γίνει κτηνίατρος και να γυρίσει έπειτα στη Ναυπακτία, να προσφέρει τις υπηρεσίες της στους κτηνοτρόφους της περιοχής. Το ζευγάρι έχει μια κόρη ακόμη τη Μαρία που σπουδάζει στη Θεσσαλονίκη.

Ο κ. Γιάννης πριν από 2 χρόνια πήρε ένα δάνειο για να αγοράσει ζωοτροφές. Αναγκάστηκε να προβεί σε αυτή την ενέργεια, καθώς μια πυρκαγιά που είχε ξεσπάσει στην ευρύτερη περιοχή είχε περιορίσει πολύ τα βοσκοτόπια. Όλα τα γύρω βουνά είχαν καεί και δεν υπήρχε αρκετή τροφή για τα ζώα. Ως εγγύηση έβαλε το σπίτι τους, το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που έχει η οικογένεια. Έτσι, κάθε μήνα πρέπει να πληρώνει το δάνειο στην τράπεζα. Μαζί με αυτό, πρέπει να πληρώνει και τα έξοδα της φοιτήτριας κόρης του στη Θεσσαλονίκη και το φροντιστήριο της Σοφίας, χώρια τα έξοδα του σπιτιού που ζουν.

Τον προηγούμενο μήνα έκανε επιδρομή μια αγέλη λύκων στο μαντρί του και έχασε συνολικά 55 αμνοερίφια. Τα 12 φαγώθηκαν από την αγέλη, ενώ τα υπόλοιπα τραυματίστηκαν σοβαρά ή χάθηκαν στο βουνό. Ακόμα έμειναν ορφανά νεογέννητα αρνάκια και αναγκάστηκε με τη γυναίκα του να τα ταΐζουν οι ίδιοι για να μη μετρήσουν και άλλες απώλειες. Τώρα προσπαθεί να διεκδικήσει από τον ΕΛΓΑ μια ελάχιστη αποζημίωση για τις απώλειές του, δείχνοντας στους «εκτιμητές» τις τρύπες από τις δαγκωματιές στον λαιμό των προβάτων και μερικά κατακρεουργημένα κουφάρια που μπόρεσε να βρει μέσα στους λόγγους και στα ρέματα. Ο ΕΛΓΑ μπορεί να τον αποζημιώσει μόνο για τα ζώα που φαγώθηκαν από την αγέλη και όχι για εκείνα που χάθηκαν ή τραυματίστηκαν. Επιπλέον η αποζημίωση κατατίθεται πολλούς μήνες μετά το συμβάν. Ο κ. Γιάννης χάνοντας σημαντικό εισόδημα, δεν μπόρεσε να πληρώσει την τράπεζα. Η πίεση που δέχονται οι άνθρωποι της υπαίθρου να εγκαταλείψουν τα χωριά, τα βοσκοτόπια και τα κοπάδια είναι ασφυκτική, χωρίς να έχουν τρόπο να το παλέψουν. Οι μεγαλύτερης ηλικίας δεν έχουν άλλες επιλογές και ακολουθούν μια φθίνουσα πορεία, αλλά οι νεότεροι πολύ πιθανόν να προστεθούν γρήγορα στους καταλόγους των ανέργων, με τρομερές επιπτώσεις στην

τοπική κοινωνία, που έμαθε να ζει και να μεγαλώνει με το ντόπιο σφαχτό...

Ο κ. Γιάννης αποφάσισε να κοιμάται στο μαντρί, που έγινε πλέον σπίτι του, προκειμένου να προστατέψει το βιος του. Στην περιοχή οι συναντήσεις με τους λύκους είναι πλέον συχνές, αφού τα αγρίμια δεν δείχνουν να φοβούνται την ανθρώπινη παρουσία όπως άλλοτε...Στην τελευταία επιδρομή των λύκων έχασε και το ένα τσοπανόσκυλό του, αφού ποια ούτε τα σκυλιά μπορούν να αντιμετωπίσουν τη μανία των λύκων.

Ένα βράδυ ξύπνησε από τα γαυγίσματα των σκυλιών του. Έτρεξε στο μαντρί και είδε μια λύκαινα με δυο μικρά λυκάκια να έχει ξεσκίσει δυο πρόβατα με τα δόντια της και να τα τρώει με τα μικρά της. Τα υπόλοιπα πρόβατα είχαν στριμωχτεί το ένα δίπλα στο άλλο, ενώ κάποια είχαν ήδη καταφέρει να πηδήσουν από το φράχτη και είχαν σκορπίσει στο σκοτάδι. Η λύκαινα στάθηκε και τον κοίταξε ακίνητη, ενώ τα λυκάκια έφυγαν τρομαγμένα και κυνηγημένα από τα τσοπανόσκυλα. Ο κ. Γιάννης σήκωσε το όπλο και σημάδεψε τη λύκαινα. Ήξερε ότι η νομοθεσία της Ε.Ε. απαγορεύει τη θανάτωση του λύκου. Ήξερε ακόμη ότι αν πεθάνει το κυριάρχο αρσενικό ή το θηλυκό της αγέλης, τότε υπάρχει πιθανότητα 50% το κοπάδι να μην αναπαραχθεί τα επόμενα χρόνια».

Ηθικό Δίλημμα: Να σκοτώσει ο κ. Γιάννης τη λύκαινα ή όχι;

Ηθικές Αξίες: Έστω ότι ο κ. Γιάννης πυροβολεί τη λύκαινα:

Με αυτόν τον τρόπο προσβάλλει τις παρακάτω ηθικές αξίες:

- σεβασμός και δικαίωμα στη ζωή για κάθε έμβιο οργανισμό
- παράβαση του νόμου (παρανομία)
- σεβασμός για την διατήρηση της βιοποικιλότητας (ο λύκος υπάρχει στη γη πριν τον άνθρωπο και κινδυνεύει να εξαφανιστεί καθώς οι ανθρώπινες

δραστηριότητες όπως οικισμοί, δρόμοι κτλ έχουν περιορίσει κατά πολύ το βιότοπο του, αλλά και τα φυσικά του θηράματα. Επίσης, ελέγχει τους πληθυσμούς των άγριων φυτοφάγων ζώων στο οικοσύστημα και έτσι δεν καταστρέφεται το περιβάλλον από υπερβόσκηση).

όμως, υπάρχουν και αξίες για οποίες υπερασπίζεται:

- δικαίωμα στην εργασία
- δικαίωμα στην συντήρηση της οικογένειας
- δικαίωμα στην ιδιοκτησία (σπίτι σε υποθήκη).

Βήμα 2ο: Πρώτη ψηφοφορία για την λύση (μία από τις δύο προτεινόμενες) που δίνει ο καθένας στο δίλημμα.

Βήμα 3ο : Χωρισμός σε ομάδες (3-4 άτομα) ανάλογα με τη θέση

που πήραν στην ψηφοφορία. Συζήτηση σε κάθε ομάδα για να βρει επιχειρήματα που στηρίζουν την απόφασή της.

Βήμα 4ο : Διαλογική αντιπαράθεση των ομάδων οι οποίες θα πρέπει να κάθονται απέναντι, ανάλογα με την αρχική τους θέση.

Βήμα 5ο : Επιστροφή στις ομάδες και αξιολόγηση των αντίπαλων επιχειρημάτων.

Βήμα 6ο : Τελική ψηφοφορία της πειστικότερης λύσης – συζήτηση σχετικά με τη διαδικασία.

Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός δεν θα πρέπει να παρουσιάσει τις προσωπικές του απόψεις σε κανένα στάδιο αλλά να αφήσει τον κάθε μαθητή/τρια να κατασταλάξει στις δικές του απόψεις και να μην προσπαθήσει να τον «διορθώσει».

1.2.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΛΥΣΗ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ (Μπαγιάτη, 2009: 30-31)

Οι προστατευόμενες περιοχές είναι περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και με μεγάλη βιοποικιλότητα, στις οποίες ο κίνδυνος υποβάθμισης ή ακόμη και καταστροφής τους από τις ανθρώπινες δραστηριότητες είναι υπαρκτός, όταν δεν τηρούνται οι κανόνες που επιβάλλει το καθεστώς προστασίας τους. Ακόμη και οι τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στις προστατευόμενες περιοχές με σκοπό την απόλαυση της σχετικά αναλλοίωτης φύσης, δεν είναι εξολοκλήρου χωρίς περιβαλλοντικό κόστος. Δεδομένου ότι ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστών επισκέπτεται τις προστατευόμενες περιοχές κυρίως την περίοδο ανθοφορίας των φυτών αλλά και την περίοδο ζευγαρώματος και ωοτοκίας των πουλιών, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν και να επιλυθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται από την ανθρώπινη παρουσία.

Προκειμένου να βοηθήσετε στον εντοπισμό των προβλημάτων που απειλούν τη βιοποικιλότητα μιας προστατευόμενης περιοχής με τους συμμαθητές σας, θα μπορούσατε εργαστείτε σε ομάδες, ακολουθώντας κάποια στρατηγική οργάνωσης της δράσης σας, όπως αυτή που προτείνεται παρακάτω:

ΣΤΑΔΙΟ 1ο: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Εφοδιαστείτε με ένα τοπογραφικό χάρτη της προστατευόμενης περιοχής από την Τεχνική Υπηρεσία του οικείου Δήμου και καθορίστε υποπεριοχές της που είναι προσβάσιμες σε επισκέπτες. Επίσης, αναζητείστε πληροφορίες για τα είδη φυτών και ζώων που υπάρχουν

σε αυτή, καθώς και για το νομικό καθεστώς προστασίας της. Ζητήστε βοήθεια από εκπαιδευτικούς, ειδικούς επιστήμονες και αρμόδιους φορείς.

ΣΤΑΔΙΟ 2^ο: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Χωρισμός σε ομάδες: κάθε ομάδα με το συνοδό εκπαιδευτικό αναλαμβάνει να εξερευνήσει μία από τις προστατευόμενες υπο -περιοχές: Σημειώστε στο χάρτη με την ομάδα σας σημεία της περιοχής ευθύνης σας, όπου εντοπίζεται κάποιο περιβαλλοντικό πρόβλημα όπως για παράδειγμα: καταστροφή φυτών ή δέντρων, νεκρά πουλιά ή ζώα, καταστροφή φωλιών, απορρίμματα, παράνομη διάνοιξη δρόμων, εκχέρσωση, κτηνοτροφία κτλ. Περιγράψετε το περιβαλλοντικό πρόβλημα, ως εξής:

A. Υπάρχουσα κατάσταση: περιγράφει πως εμφανίζεται το πρόβλημα ως γεγονός. *Πιθανές ερωτήσεις*: Που υπάρχει το πρόβλημα; Ποια είναι η υπάρχουσα κατάσταση;

B. Επιδιωκόμενη κατάσταση – καθορισμός στόχων: διευκρινίζει πως θεωρεί αντίστοιχα μια μη προβληματική κατάσταση. *Πιθανές ερωτήσεις*: Ποια κατάσταση επιδιώκεται να προκύψει; Τι θα ήταν επιθυμητό;

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΣΤΑΔΙΟ 3^ο: ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Χωρισμός σε ομάδες: κάθε ομάδα διερευνά ποιοι εμπλέκονται στην προβληματική κατάσταση και καθορίζει Ομάδες Εμπλεκομένων.

Πιθανές ερωτήσεις: Ποιοι δημιουργούν το πρόβλημα; Πως επωφελούνται από την υπάρχουσα κατάσταση; Ποιοι θέλουν να βρεθεί λύση; Ποιοι αδιαφορούν και γιατί; Ποιοι είναι αρμόδιοι για την επίλυσή του;

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΣΤΑΔΙΟ 4^ο: ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Χωρισμός σε ομάδες: κάθε ομάδα διερευνά πιθανές λύσεις του προβλήματος και φτιάχνει λίστα. Στη συνέχεια διερευνά ποιες αντιδράσεις μπορεί να

προκύψουν από κάθε ομάδα εμπλεκομένων. *Πιθανές ερωτήσεις:* ποιοι πιστεύετε ότι δε θα συμφωνήσουν με τη λύση α ή β; ποια λύση μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να υπάρξουν πολλές αντιρρήσεις και τα αποτελέσματα της θα έχουν διάρκεια; Πόσο κοστίζει ή κάθε λύση; Πως μπορεί να βοηθήσει ο καθένας μόνος του; Πως μπορεί να βοηθήσουμε όλοι μαζί; Μπορείτε ακόμη να γράψετε ένα παιχνίδι ρόλων αναλαμβάνοντας η κάθε ομάδα της τάξης σας να υποστηρίξει τα επιχειρήματα μιας ομάδας εμπλεκομένων, ώστε να κατανοήσετε καλύτερα τις διαφορετικές απόψεις και τα συμφέροντα που εμπλέκονται στη δημιουργία της προβληματικής κατάστασης. Ακόμη, εάν είναι εφικτό θα μπορούσατε να ζητήσετε να σας εκθέσουν οι εμπλεκόμενοι την άποψή τους. Τέλος, κάθε ομάδα επιλέγει την ιδανικότερη λύση και την παρουσιάζει στην τάξη.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΣΤΑΔΙΟ 5^ο: ΔΡΑΣΗ – ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΣΤΕΡΗΣ ΛΥΣΗΣ

Η φάση αυτή απαιτεί κατανόηση των τρόπων με τους οποίους μπορεί ένας πολίτης να παρέμβει, να βρει ποιοι άνθρωποι ή αρμόδιοι μπορεί να τον βοηθήσουν, να αναπτύξει επιχειρήματα για να τους πείσει. Χωρισμός σε ομάδες - κάθε ομάδα διερευνά πιθανά σχέδια ανάληψης δράσης. *Πιθανές ερωτήσεις:* Ποιοι μπορούν να μας βοηθήσουν να λύσουμε το πρόβλημα; (Δάσκαλοι, γονείς, γείτονες, δήμαρχος κ.ά.). Ποιοι από αυτούς είναι πιθανότερο να θέλουν; Ποιοι μπορεί να μας βοηθήσουν να ενημερώσουμε τους αρμόδιους; Με ποιο τρόπο θα τους πείσουμε;

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Επιλογή τελικού σχεδίου δράσης, για παράδειγμα: φυλλάδια για ενημέρωση κοινότητας, ανοικτή εκδήλωση σε συνεργασία με φορείς για ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων

για τις επιτρεπτές δραστηριότητες στην προστατευόμενη περιοχή, οργάνωση ομάδων εθελοντών για προστασία της περιοχής, οργάνωση φυσιολατρικών διαδρομών για επισκέπτες και ντόπιους με σκοπό την εκτίμηση του περιβαλλοντικού πλούτου και τη συμμετοχή στη προστασία του κτλ. **Να θυμάστε ότι δεν είναι απαραίτητο ως μαθητές τόσο να επιλύσετε οριστικά το εκάστοτε περιβαλλοντικό πρόβλημα, όσο η ίδια η εμπειρία η οποία ευνοεί να αποκτήσετε ενδιαφέρον, γνώσεις και ικανότητες ως υπεύθυνοι πολίτες που ξέρουν να εκτιμούν τον περιβαλλοντικό πλούτο του τόπου τους. Η προσπάθεια διαφύλαξης της ομορφιάς του πλανήτη που μας φιλοξενεί, μπορεί να επιφέρει μικρά ή και μέγιστα αποτελέσματα, σε κάθε περίπτωση ωστόσο εξίσου σημαντικά στη βάση της καλλιέργειας εκτίμησης και της ανάληψης ευθύνης ως προς τη ζωή που περικλείεται σε αυτόν.**

1.1. *Ενδεικτικός Χρονο-προγραμματισμός της
Επιμορφωτικής Δράσης για δύο διδακτικά
έτη*

ΧΡΟΝΟΣ (Α' έτος)	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	ΩΡΕΣ
1 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Διευθυντές/Προϊστάμενοι σχολείων	Φιλοσοφία – διαδικασίες επιμόρφωσης	Εμπλουτισμένη εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση	2
2 ^η – 3 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Δηλώσεις συμμετοχής	εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Σχολικού Συμβούλου ενημερωτικού υλικού για τη φιλοσοφία της επιμόρφωσης, το σκοπό, τους στόχους το χρονοδιάγραμμα της, αίτηση συμμετοχής)	2 εβδομάδες
4 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Συστάσεις, διαμόρφωση συμβολαίου, συζήτηση, δυναμική της ομάδας	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, βιωματικό εργαστήριο – εργασία σε ομάδες	2 ώρες
2 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Καταιγισμός ιδεών	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, Καταιγισμός ιδεών, εργασία σε ομάδες, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
3 ^η – 4 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες

Τέλος 4 ^{ης} εβδομάδας Οκτωβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική του καταιγισμού ιδεών και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Χάρτες εννοιών	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, Καταιγισμός ιδεών, εργασία σε ομάδες, χάρτες εννοιών, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η – 3 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες
4 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική του χάρτη εννοιών και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Δεκεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Παιχνίδια ρόλων	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, παιχνίδια ρόλων, προσομοίωση	2 ώρες

			διδασκαλίας	
2 ^η εβδομάδα Δεκεμβρίου - 2 ^η εβδομάδα Ιανουαρίου (διακοπές Χριστουγέννων)	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	4 εβδομάδες
3 ^η εβδομάδα Ιανουαρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
4^η εβδομάδα Ιανουαρίου	Εκπαιδευτικοί Α' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παρατήρηση – έρευνα, μελέτη πεδίου	1 ημέρα
1 ^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Ηθικό Δίλλημα	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, Ηθικό δίλλημα, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η - 3 ^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες
4 ^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική	2 ώρες

		ψηφιακή πλατφόρμα	του ηθικού διλλήματος και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	
1 ^η εβδομάδα Μαρτίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	debate	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, debate, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η - 3 ^η εβδομάδα Μαρτίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες
2 ^η εβδομάδα Μαρτίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Δυναμική της Ομάδας: Βασικές αρχές και ζητήματα της εργασίας με ομάδες μέσα στην τάξη	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, προσομοίωση εργασίας σε ομάδες	1 ημέρα
3 ^η εβδομάδα Μαρτίου	Εκπαιδευτικοί Β' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παρατήρηση – έρευνα, μελέτη πεδίου	1 ημέρα
4 ^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική του debate και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Απριλίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Επισκόπηση απόψεων με ερωτηματολόγιο	Εμπλουτισμένη Εισήγηση,	2 ώρες

			ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, Επισκόπηση απόψεων με ερωτηματολόγιο, προσομοίωση διδασκαλίας	
2 ^η - 4 ^η εβδομάδα Απριλίου (Διακοπές Πάσχα)	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	3 εβδομάδες
4 ^η εβδομάδα Απριλίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική Επισκόπησης απόψεων με ερωτηματολόγιο και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Επισκόπηση απόψεων με συνέντευξη	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, Επισκόπηση απόψεων με συνέντευξη, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η - 4 ^η εβδομάδα Μαΐου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του	3 εβδομάδες

			υλικού	
2^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί Ε' τάξης	Πειράματα – Ήχος	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, πειράματα, προσομοίωση διδασκαλίας	1 ημέρα
3^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί Στ' τάξης	Πειράματα - Ηλεκτρομαγνητισμός	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, εργασία σε ομάδες, πειράματα, προσομοίωση διδασκαλίας	1 ημέρα
4^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί Γ' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παρατήρηση – έρευνα, μελέτη πεδίου	1 ημέρα
4^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την τεχνική Επισκόπησης απόψεων με συνέντευξη και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1^η - 3^η εβδομάδα Ιουνίου	Σχολική Σύμβουλος - Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές – ειδικοί επιστήμονες	Ηλεκτρονικό βιβλίο (θεωρητικό πλαίσιο – παραχθέν εκπαιδευτικό υλικό ανά διδακτική τεχνική) – ανάρτηση σε ψηφιακή πλατφόρμα	Τελική αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού – ποιοτική ανάλυση-εργασία σε ομάδες	3 εβδομάδες

1^η - 3^η εβδομάδα Ιουνίου	Εκπαιδευτικοί 8^{ης} Περιφέρειας	Τελική αξιολόγηση ενδοσχολικής επιμόρφωσης	Ερωτηματολόγιο - Τεχνικές άντλησης πληροφοριών από τα επιτεύγματα των εκπαιδευομένων	3 εβδομάδες
ΧΡΟΝΟΣ (Β' έτος)	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	ΩΡΕΣ
1 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Διευθυντές/Προϊστάμενοι σχολείων	Φιλοσοφία – διαδικασίες επιμόρφωσης	Εμπλουτισμένη εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση	2
2 ^η – 3 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Δηλώσεις συμμετοχής	εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Σχολικού Συμβούλου ενημερωτικού υλικού για τη φιλοσοφία της επιμόρφωσης, το σκοπό, τους στόχους το χρονοδιάγραμμα της, αίτηση συμμετοχής)	2 εβδομάδες
4 ^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Συστάσεις, διαμόρφωση συμβολαίου, συζήτηση, δυναμική της ομάδας	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, βιωματικό εργαστήριο – εργασία σε ομάδες	2 ώρες
2 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Μέθοδος Επίλυσης προβλήματος	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, Μέθοδος Επίλυσης προβλήματος , εργασία σε ομάδες, προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες

2 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Εκπαιδευτικοί Δ' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παρατήρηση – έρευνα, μελέτη πεδίου	1 ημέρα
3 ^η – 4 ^η εβδομάδα Οκτωβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες
Τέλος 4 ^{ης} εβδομάδας Οκτωβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλαιοστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά τη Μέθοδο Επίλυσης προβλήματος και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλαιοστές	Μέθοδος Project – θεωρητικό πλαίσιο – μοντέλο project 2 ωρών	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, Καταιγισμός ιδεών, εργασία σε ομάδες, Μέθοδος Project , προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η – 3 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	2 εβδομάδες
2 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Εκπαιδευτικοί Ε' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παρατήρηση – έρευνα, μελέτη	1 ημέρα

			πεδίου	
4 ^η εβδομάδα Νοεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά τη Μέθοδο Project και αυτών που την αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1 ^η εβδομάδα Δεκεμβρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Μέθοδος Project – θεωρητικό πλαίσιο – μοντέλο project 12 ωρών	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση, Καταιγισμός ιδεών, εργασία σε ομάδες, Μέθοδος Project , προσομοίωση διδασκαλίας	2 ώρες
2 ^η εβδομάδα Δεκεμβρίου - 2 ^η εβδομάδα Ιανουαρίου (διακοπές Χριστουγέννων)	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Κοινότητα μάθησης	Μικροδιδασκαλίες, εργασία σε ομάδες, έρευνα δράσης, συζήτηση, δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιολόγηση του υλικού	4 εβδομάδες
3 ^η εβδομάδα Ιανουαρίου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά την Μέθοδο Project και αυτών που τη αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
4^η εβδομάδα Ιανουαρίου	Εκπαιδευτικοί Στ' τάξης	Μελέτη πεδίου	Εργασία σε ομάδες, παράτηρηση – έρευνα, μελέτη πεδίου	1 ημέρα

4^η εβδομάδα Ιανουαρίου– 2^η εβδομάδα Μαΐου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της Περιφέρειας	Έναρξη υλοποίησης project «Βία και Εκφοβισμός στα Σχολεία»	Όλες οι μέθοδοι και οι τεχνικές που ήταν αντικείμενο της επιμόρφωσης	15 εβδομάδες
2^η εβδομάδα Φεβρουαρίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί και προαιρετικά οι γονείς της 8 ^{ης} Περιφέρειας	Φαινόμενο του εκφοβισμού – επιπτώσεις – αντιμετώπιση – συνεργασία σχολείου και γονέων για τη διαχείριση συγκρούσεων μεταξύ μαθητών – σκοπός σχετικού project	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση	1 ημέρα
3 ^η – 4 ^η εβδομάδα Μαΐου	Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές	Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – ανάρτηση υλικού σε ψηφιακή πλατφόρμα	Απλό Debate μεταξύ αυτών που αξιολόγησαν θετικά το υλοποιούμενο Project και αυτών που το αξιολόγησαν αρνητικά, συζήτηση, επίλυση προβλήματος	2 ώρες
1^η εβδομάδα Ιουνίου	Όλοι οι εκπαιδευτικοί της 8 ^{ης} Περιφέρειας (ανοικτή εκδήλωση στο κοινό) σε συνεργασία με τους τοπικούς δήμους	Παρουσίαση Projects Βία και εκφοβισμός στα σχολεία»	Εμπλουτισμένη Εισήγηση, ερωτήσεις – απαντήσεις, συζήτηση – Θέατρο - παιχνίδια ρόλων από παιδιά - έκθεση υλικού – δημοσιοποίηση στον τοπικό τύπο	1 εβδομάδα
1^η - 3^η εβδομάδα Ιουνίου	Σχολική Σύμβουλος - Εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές – ειδικοί επιστήμονες (πχ καθηγητές παιδαγωγικών τμημάτων)	Εμπλουτισμός Ηλεκτρονικού βιβλίου (θεωρητικό πλαίσιο – παραχθέν εκπαιδευτικό υλικό ανά διδακτική τεχνική - μέθοδο) – ανάρτηση σε ψηφιακή πλατφόρμα	Τελική αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού – ποιοτική ανάλυση-εργασία σε ομάδες	3 εβδομάδες
1^η - 3^η εβδομάδα	Εκπαιδευτικοί 8^{ης} Περιφέρειας	Τελική αξιολόγηση ενδοσχολικής	Ερωτηματολόγιο - Τεχνικές	3 εβδομάδες

Ιουνίου		επιμόρφωσης	άντλησης πληροφοριών από τα επιτεύγματα των εκπαιδευομένων	
---------	--	-------------	---	--

1.2. Αξιολόγηση επιμορφωτικού προγράμματος

Από στελέχη της εκπαίδευσης συχνά εκτιμάται ότι παρατηρείται:

- ✓ Προσήλωση σε μεγάλο βαθμό στη διδακτέα ύλη.
- ✓ Υποβάθμιση των διαθεματικών δραστηριοτήτων και της Ευέλικτης Ζώνης.
- ✓ Ελλιπής επιμόρφωση και ενημέρωση στελεχών και εκπαιδευτικών σχετικά με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών
- ✓ Δυσκολίες στην εφαρμογή σύγχρονων διαστάσεων του αναλυτικού προγράμματος (π.χ. εργασία σε ομάδες, διαφοροποιημένη διδασκαλία), λόγω διαφόρων παραγόντων (αριθμός παιδιών, κτιριακά προβλήματα, έλλειψη παιδαγωγικού εξοπλισμού, χαμηλή χρηματοδότηση, έλλειψη εμπειρίας εκπαιδευτικού κ.α.).
- ✓ Περιορισμένη εφαρμογή εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, λόγω πληθώρας διδακτέας ύλης και άλλων λόγων.

Παράλληλα, σημειώθηκαν περιστατικά παραβατικής συμπεριφοράς από μαθητές σχολείων της 8ης Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου από την έναρξη του διδακτικού έτους 2013 – 2014. Τα περιστατικά αυτά έδωσαν την αφορμή για διαβούλευση σχετική με ανάλογα φαινόμενα με τους γονείς των μαθητών σε εκδήλωση που διοργανώσαμε ως Σχολική Σύμβουλος σε συνεργασία με την Υπεύθυνη του Συμβουλευτικού

Σταθμού Νέων κ. Παναγιωτάκη Μαρία με θέμα «Οι γονείς κοντά στο παιδί» ανοιχτή για τους γονείς των μαθητών την Πέμπτη 28 Νοεμβρίου 2013. Στην εκδήλωση διαπιστώσαμε ότι θέματα εκπαίδευσης των παιδιών στη ομαλή διαχείριση συγκρούσεων στο χώρο του σχολείου προβληματίζουν ιδιαίτερα εκπαιδευτικούς και γονείς.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις έδωσαν το έναυσμα για το σχεδιασμό της παρούσας ενδοσχολικής επιμόρφωσης.

Η αξιολόγηση της επιμόρφωσης θα υλοποιηθεί σε δύο στάδια:

- ✓ ενδιάμεση ή διαμορφωτική αξιολόγηση (κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης)
- ✓ τελική ή συνολική ή απολογιστική αξιολόγηση (μετά το πέρας της επιμόρφωσης) (Μαυρογιώργος, 2006: 278).
- ✓ Επιπλέον θα γίνει αξιολόγηση του παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού κατά τη διάρκεια της.

Οι κυριότερες τεχνικές που κρίνονται αποτελεσματικές για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος (Μαυρογιώργος, 2006: 288-299) είναι:

- ✓ Παρατήρηση «επεισοδίων» εκπαιδευτικής συνάντησης – αυτοαξιολόγηση επιμορφωτή (Rogers, 1996: 298), (ενδιάμεση ή διαμορφωτική αξιολόγηση – Πίνακας III) που θα συμπληρώνει η επιμορφώτρια σε κάθε διδακτική ενότητα.
- ✓ Ερωτηματολόγιο (τελική ή συνολική ή απολογιστική αξιολόγηση - Πίνακας II), που θα συμπληρώσουν τόσο οι εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές, όσο και οι εκπαιδευτικοί που θα συμμετέχουν στην παραγωγή υλικού.
- ✓ Τεχνικές άντλησης πληροφοριών από τα επιτεύγματα των εκπαιδευομένων. Ποσοτική ανάλυση – ερωτηματολόγιο (ΟΕΠΕΚ, 2008: 45-55) το οποίο θα είναι αναρτημένο στην ψηφιακή πλατφόρμα και θα μπορεί να το συμπληρώσει

όποιος χρησιμοποιήσει το ηλεκτρονικό βιβλίο
(απολογιστική αξιολόγηση).

Πίνακας II: Ερωτηματολόγιο τελικής ή συνολικής
ή απολογιστικής αξιολόγησης

I. ΦΥΛΟ: ΑΝΤΡΑΣ.....ΓΥΝΑΙΚΑ.....	
II. ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ: μικρότερη από 10 έτημεγαλύτερη από 10 έτη.....	
III. ΤΑΞΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α'Β'Γ'Δ'Ε'ΣΤ'	
IV. ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: 1 ή 2/ΘΕΣΙΟ.....3/ ή 4/ ή 5/ ΘΕΣΙΟ..... .6/ΘΕΣΙΟ και πάνω.....	
V. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: ΜΙΚΡΗ.....ΜΕΤΡΙΑ.....ΜΕΓΑΛΗ.....	
VI. ΣΠΟΥΔΕΣ: ΑΚΑΔΗΜΙΑ:ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ.....ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ.....	
VII. Είστε γενικά ικανοποιημένος/η από το επιμορφωτικό πρόγραμμα;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
VIII. Ο Σχεδιασμός της επιμόρφωσης ήταν ικανοποιητικός;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
IX. Το υλικό που σας διανεμήθηκε βοήθησε στην κατανόηση του αντικειμένου;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	

4	
5	
X. Πώς αξιολογείτε τη συμβολή των εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθόδων (είδος, ποικιλία) στην εμπέδωση της φιλοσοφίας τόσο του επιμορφωτικού προγράμματος και όσο και των νέων προγραμμάτων σπουδών;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XI. Πιστεύετε ότι οι γνώσεις που αποκομίσατε και οι ικανότητες που αναπτύξατε χρησίμευσαν στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της διδασκαλίας σας;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XII. Σας δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξετε εμπειρίες με τη Σχολική Σύμβουλο και τους συναδέλφους σας;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XIII. Η οργάνωση και η προετοιμασία εκ μέρους της Σχολικής Συμβούλου ήταν ικανοποιητική;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XIV. Η Σχολική Σύμβουλος κρίνεται ικανοποιητική ως προς τη γνώση των θεμάτων της επιμόρφωσης;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:

2	
3	
4	
5	
XV. Η Σχολική Σύμβουλος έδινε ευκαιρίες για προβληματισμό και εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XVI. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν περισσότερο;	
ΣΧΟΛΙΑ:	
VII. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν λιγότερο ή καθόλου;	
ΣΧΟΛΙΑ:	
VIII. Άλλα γενικά σχόλια: (π.χ. Τι ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικό; Τι θα μπορούσε να αλλάξει;)	
ΣΧΟΛΙΑ:	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ	

Πίνακας III: Ερωτηματολόγιο ενδιάμεσης ή διαμορφωτικής αξιολόγησης (συμπληρώνεται από τη Σχολική Σύμβουλο μετά τη συνάντηση αποτίμησης κάθε διδακτικής ενότητας)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:			
1. Ποια ήταν η προσέλευση και η συμμετοχή των εκπαιδευομένων;			
ΜΙΚΡΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΜΕΓΑΛΗ
2. Ποια ήταν η συμμετοχή των εκπαιδευομένων στην εκτέλεση εργασιών, ασκήσεων, δραστηριοτήτων;			
ΜΙΚΡΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΜΕΓΑΛΗ
3. Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι πέτυχαν τους στόχους που είχαμε προσδιορίσει σε επίπεδο γνώσεων;			
ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ
4. Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι πέτυχαν τους στόχους που είχαμε προσδιορίσει σε επίπεδο ικανοτήτων;			
ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ
5. Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι πέτυχαν τους στόχους που είχαμε προσδιορίσει σε επίπεδο στάσεων στα νέα προγράμματα σπουδών;			
ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ
6. Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι πέτυχαν τους στόχους που είχαμε προσδιορίσει σε επίπεδο παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού;			
ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ

7. Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι πέτυχαν τους στόχους που είχαμε προσδιορίσει σε επίπεδο κοινότητας μάθησης;			
ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΑΡΙΣΤΑ

1.3. Διαβούλευση σχετικά με την υλοποίηση της επιμόρφωσης

Με το αρ. πρωτ. 3/31/01/2014 έγγραφο μας προωθήσαμε την παραπάνω πρόταση επιμόρφωσης στα σχολεία της 8^{ης} Περιφέρειας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με στόχο να γίνει αντικείμενο συζήτησης από το διδακτικό προσωπικό των σχολείων στη διάρκεια του Φεβρουαρίου του 2014 και να αποφασίσουν προαιρετικά ποια σχολεία θέλουν να συμμετάσχουν με εξαίρεση τα τρία μονοθέσια της Περιφέρειας που δεν μπορούν να συμμετέχουν στα δώρα. Μεταξύ άλλων το έγγραφο ανέφερε, τα παρακάτω:

«Αγαπητοί συνάδελφοι σύμφωνα με την μέχρι σήμερα φιλοσοφία του Νέου Σχολείου και τα Νέα Προγράμματα Σπουδών ο εκπαιδευτικός:

- I. θα αποκτήσει μεγάλους βαθμούς ελευθερίας και θα κληθεί να σχεδιάσει και να τεκμηριώσει τη διαδικασία της μάθησης, που θα συντελείται μέσα στην τάξη, και θα πρέπει από την κάθετη εκπορευόμενη, ατομική υπόθεση μετάδοσης της γνώσης να περάσει στη συλλογική συνδιαμόρφωσή της με τους μαθητές και με άλλους εκπαιδευτικούς.*

II. Θα πρέπει να αμφισβητήσει την καθιερωμένη σχολική πρακτική που μένει αγκιστρωμένη στην τακτική της «μετάδοσης» γνώσης που προσφέρεται έτοιμη και δε συνδέεται με τις εμπειρίες ή τα βιώματα του μαθητή.

Τέλος, σκοπός της επιμόρφωσης είναι τα σχολεία να ευθαρρυνθούν να υλοποιήσουν δύο σχέδια δράσης που κρίθηκαν ως τα πιο σημαντικά που επιδέχονται βελτίωση από τα σχολεία που συμμετείχαν πιλοτικά στην ΑΕΕ:

- Βελτίωση διδακτικών πρακτικών
- Βελτίωση σχολικού κλίματος.

Στους παραπάνω στόχους μεταξύ άλλων εστιάζεται και η παρούσα πρόταση ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Παρακαλείστε να μελετήσετε προσεκτικά την πρόταση και να διατυπώσετε τυχόν απορίες ή προτάσεις σας για τη βελτίωση και τον επανασχεδιασμό της σε σύσκεψη του συλλόγου διδασκόντων του σχολείου σας. Οι διευθυντές και οι προϊστάμενοι των σχολείων της 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου θα μεταφέρουν τις προτάσεις σας σε επικείμενη παιδαγωγική συνάντηση μας.

Κατά την υλοποίηση της επιμόρφωσης πέρα από τη μεταξύ μας στενή συνεργασία θα επιδιωχθεί και η στήριξη της μέσω συνεργασιών με φορείς και με ειδικούς επιστήμονες.

Σας ευχαριστώ για τη συνεργασία.».

Από τα 21 σχολεία 2/θέσια και άνω της 8^{ης} Περιφέρειας τελικά αποφάσισαν να συμμετάσχουν τα 19 (δύο διθέσια δεν μπορούσαν να συμμετέχουν για λόγους συν μεταφοράς των συναδέλφων που τα στελέχωναν) την περίοδο Απρίλιος 2014 – Ιούνιος 2014, οπότε θα ξεκινούσε η πιλοτική εφαρμογή της επιμόρφωσης. Τα σχολεία δήλωσαν τη συμμετοχή τους μέσω των

Διευθυντών / Διευθυντριών και των Προϊστάμενων της 8ης Περιφέρειας, σε επιμορφωτικό σεμινάριο που παρακολούθησαν με θέμα:

- «Επιμορφωτικές Δράσεις περιόδου Απριλίου 2014 – Ιουνίου 2015 & project Βία και Εκφοβισμός στα Σχολεία – Διαχείριση Συγκρούσεων», την Πέμπτη 13/03/2014 και ώρα 12:00' - 14:00' στο 1ο ΔΣ Μοιρών. Στο σεμινάριο υπήρχε χρόνος και για ανταλλαγή απόψεων. Εισηγήτριες στο σεμινάριο ήταν η Σχολική Σύμβουλος Μπαγιάτη Ειρήνη, η Αναπτυξιακή Ψυχολόγος Παπαϊωσήφ Μιρέλλα και η Κοινωνική Λειτουργός Τσαβολάκη Νεκταρία της 8ης Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου. Στο σεμινάριο δόθηκε έμφαση από τη Σχολική Σύμβουλο στον μετασχηματισμό του σχολείου σε δημοκρατική κοινότητα, στη δημιουργία ανοικτού σχολικού σχολικού κλίματος, στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και στη σύνδεση του με ζητήματα της καθημερινότητας που θα πρέπει ως αυριανοί πολίτες να διαχειριστούν οι μαθητές με επιτυχία. Η ψυχολόγος και η κοινωνική λειτουργός εστίασαν σε φαινόμενα εκφοβισμού – βίας στο σχολικό χώρο και στην αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.
- Ακολούθησε ένα ακόμα σεμινάριο των Διευθυντών/ Διευθυντριών και των Προϊστάμενων της 8ης Περιφέρειας, με την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης με θέμα: «Βία στο Σχολείο: Αίτια, διαστάσεις, αντιμετώπιση - Υπηρεσιακά θέματα», τη Δευτέρα 2/06/2014 και ώρα 12:00' - 14:00' στο 1ο ΔΣ Μοιρών, όπου έγινε και συζήτηση σχετική με την αποτίμηση της πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης από τα στελέχη της 8ης Περιφέρειας. Εισηγήτριες στο σεμινάριο ήταν η Σχολική Σύμβουλος Μπαγιάτη

Ειρήνη και η Υπεύθυνη του Συμβουλευτικού σταθμού νέων Παναγιωτάκη Μαρία.

1.4. Πιλοτική Εφαρμογή

Η πιλοτική εφαρμογή της επιμόρφωσης ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2014 για τους εκπαιδευτικούς. Τις παρακάτω επιμορφωτικές δράσεις παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί των 2/θέσιων και άνω Δημοτικών Σχολείων της 8ης Περιφέρειας Π. Ε. Ν. Ηρακλείου κατά την περίοδο Απρίλιος 2014 – Ιούνιος 2014, οι οποίοι στη συνέχεια συγκρότησαν κοινότητα πρακτικής. Συγκεκριμένα ένας ή περισσότεροι εκπρόσωποι από κάθε σχολείο συμμετείχαν σε δύο επιμορφωτικά σεμινάρια που διοργάνωσε η Σχολική Σύμβουλος, με θεματικές:

- «Το παιχνίδι ρόλων ως διδακτική τεχνική στην εκπαίδευση» την Πέμπτη 3 Απριλίου 2014 στο 1ο ΔΣ Μοιρών με εισηγήτρια την Δρ. Μπαγιάτη Ειρήνη
- «Παιχνίδι ρόλων και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο» την Πέμπτη 15 Μαΐου 2014 στο 1ο ΔΣ Μοιρών, με εισηγήτρια την κ. Παπαϊωσήφ Μιρέλλα – Αναπτυξιακή Ψυχολόγο.

Στα σεμινάρια, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν προσομοίωση της διδακτικής τεχνικής του παιχνιδιού ρόλων με έμφαση στην αξιοποίηση της στη διδακτική πράξη. Οι εκπαιδευτικοί που παρακολούθησαν τα δίωρα εργαστήρια ανέλαβαν και την υποχρέωση να υλοποιήσουν τις αντίστοιχες διδακτικές τεχνικές με μορφή μικροδιδασκαλίας για όλους τους εκπαιδευτικούς του σχολείου τους, έχοντας στη διάθεση τους το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί από κάθε σχολείο – εφόσον το επιθυμούσαν - συνεργάστηκαν για να εφαρμόσουν τη διδακτική τεχνική στην τάξη τους σε θέμα ή θέματα δικής τους επιλογής, έχοντας περιθώριο περίπου ενός μήνα. Καθ όλη τη διάρκεια του

προγράμματος υπήρχε κοινωνική δικτύωση μεταξύ της Σχολικής Συμβούλου και των επιμορφούμενων.

Ακολούθησε ένα σεμινάριο:

- «Αποτίμησης των δράσεων της κοινότητας πρακτικής του διδακτικού προσωπικού της 8ης Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου για την περίοδο Απρίλιος 2014 – Ιούνιος 2014» την Τρίτη 17 Ιουνίου 2014 στο 1ο ΔΣ Μοιρών. Στο σεμινάριο, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί αντάλλαξαν απόψεις και εμπειρίες από τη συμμετοχή τους σε κοινότητα πρακτικής.

Το υλικό που παρήγαγαν τα σχολεία - συνολικά συμμετείχαν 113 εκπαιδευτικοί της 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου στην παραγωγή υλικού - διαμορφώθηκε σε ebook με τίτλο «Το Παιχνίδι Ρόλων ως Διδακτική Τεχνική στην Εκπαίδευση» (ISBN: 978-618-81481-0-9) και είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα (<http://ebagiati.weebly.com/>) της Σχολικής Συμβούλου (Εκπαίδευση: ανακαλύπτοντας την άγνοια μας) και στην ενότητα Επιμόρφωση - Παραγόμενο Επιμορφωτικό Υλικό.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- 1) **Ashley, M. (2000).** Science: an unreliable friend to environmental education? *Environmental Education Research*, 6 (3), σ. 270 – 280.
- 2) **Fenech-Adami, A. (2004).** “Enhancing students’ learning through differentiated approaches to teaching and learning: a Maltese perspective”. *Journal of Research in Special Education Needs*. Vol. 4 (2), pp. 91-97.

- 3) **Gough, A. (2002).** Mutualism: a different agenda for environmental and science education. *International Journal of Science Education*, 24 (11), 1201 – 1215.
- 4) **National Commission on Teaching and America's Future (1996).** *What matters most: Teaching for America's Future*. New York: Wooldbrigde.
- 5) **Slavin, R. (1985).** *An introduction to cooperative learning research*. New York: Plenum Press.
- 6) **Theroux, P. (2004).** Strategies for Differentiating. Updated 20 June, 2004, Retrieved on 11/12/2013 from <http://members.shaw.ca/priscillatheroux/differentiatingstrategies.html>
- 7) **Tomlinson, C.A. (2000b).** Reconcilable differences? Standards-based teaching and Differentiation. *The Educational Leadership*, 58(1), pp. 6-11.
- 8) **Tomlinson, C.A. (2003-2004c).** Differentiation of Instruction in the Elementary Grades. *Eric Digest*. Available on <http://www.ericdigests.org/2001-2/elementary.html>
- 9) **Mezirow, J. (1990).** *Fostering critical reflection in adulthood: A guide to transformative and emancipatory learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- 10) **Mezirow, J. (1997).** Transformative Learning: Theory to Practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, no. 74 (pp. 5-12). San Francisco: Jossey-Bass.
- 11) **Diekmann, και Preseindorfer (1992).** Persoenliches Umweltverhalten: Die Diskrepanz

zwischen Anspruch und Wirklichkeit. *Koelner Zeitschrift fuer Soziologie und Sozial Psychologie*, 44, σ. 226 – 251.

- 12) **Loucks-Horsley, S. (1996).** Professional development for science education: A critical and immediate challenge. In R. Bybee (Eds) *National standards and the science curriculum*. Dubuque, IA: Kendall/Hunt.
- 13) **Lind, G. (2002).** Effective Moral Education. The Konstanz Method of Dilemma Discussion. *Hellenic Journal of Psychology*, Vol. 3 (2006), pp. 189-196.
- 14) **European Commission (November 2003).** *Implementation of Education & Training 2010” Work Program Working Group “Improving education of Teachers & Trainers (Progress Report) Available at www.europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/working-group-report_en.pdf.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- 1) **Αρβανίτη, Ε., (2013).** Εκπαιδευτικές κοινότητες πρακτικής και επαγγελματική μάθηση στο νέο σχολείο. *εκπ@ιδευτικός κύκλος*, 1: 8-29. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο http://www.educircle.kioulanis.gr/images/teuxos/2013/1/teuxos1_1.pdf
- 2) **Γιαννικόπουλος Γ., Παπαστράτου Π., Σκούρα Β., Σταθοπούλου Χ., Ταφλανίδου Μ., Τσιφλικά Δ. & Ψυχάρης Γ. (2010).** *PISA 2006. Έκθεση*

Αποτελεσμάτων για την Ελλάδα.. Αθήνα: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο http://www.iep.edu.gr/pisa/images/reports/pisa_2006_greek_report.pdf

- 3) **I-RED ΙΔΙΕΤΕΡΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ για τα ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, την ΙΣΟΤΗΤΑ & την ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ (2012).** Πρότυπος Συμβουλευτικός Οδηγός – Πακέτο Υλικού: Αναλυτική παρουσίαση προγραμμάτων και δράσεων για τη διαφορετικότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη βία και την αντιραιοιστική αγωγή. Αθήνα: I-RED.
- 4) **Καμπέρη – Τζουριάδου Ε. & Πανταζή Σ. (2004).** Παιδαγωγικά Παιχνίδια – τεύχος Β: Παιχνίδια-δραστηριότητες συνεργασίας, επίλυσης συγκρούσεων II. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://hdl.handle.net/10795/257>
<http://repository.edulll.gr/257>
- 5) **Κόκκος Α. (2005).** Εκπαίδευση Ενηλίκων: Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Πάτρα: ΕΑΠ.
- 6) **Κόκκος, Α. (2005).** Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- 7) **Κοσσυβάκη, Φ. (2002).** Κριτική Επικοινωνιακή Διδασκαλία. Αθήνα: Gutenberg.
- 8) **Κουζέλης, Γ. (2005).** Ενάντια στα φαινόμενα, για μια επιστημολογική προσέγγιση της διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών. Αθήνα: Νήσος.
- 9) **Ματσαγγούρας, Η. (1998).** Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Στρατηγικές Διδασκαλίας – Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη, τ. Β'. Αθήνα: Gutenberg.

- 10) **Ματσαγγούρας, Η.** (2004). *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- 11) **Μαυρογιώργος, Γ.** (2006). *«Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου», Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών, Τόμος III*. Αθήνα: ΕΚΕΠΙΣ.
- 12) **Μπαγιάτη Ε.** (2009). *Διαβατήριο Οικοτουρίστα*. Άνω Αρχάνες: ΚΠΕ Αρχανών. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο
<http://www.kpearchanon.gr/images/yliko/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%92%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%A1%CE%99%CE%9F%20%CE%9F%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%91.pdf>
- 13) **Μπούντα, Ε.** (2013). *Προγράμματα Σπουδών και Εκπαιδευτικό Υλικό: θεωρητικές προσεγγίσεις - υφιστάμενα προγράμματα - θεσμικό πλαίσιο ωρολογίου προγράμματος - αναλυτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτικό υλικό - σχολικά εγχειρίδια*. Αθήνα: Ινστιτούτο Επιμόρφωσης.
- 14) **ΟΕΠΕΚ** (2008). *Κριτήρια Αξιολόγησης και Αξιοποίησης Εκπαιδευτικού Υλικού*. Αθήνα: ΟΕΠΕΚ.
- 15) **Rogers, A.** (1996). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα : Μεταίχμιο.(1999).
- 16) **Τριλίβα Σ. & Giovanni C.** (1998). *Πρόγραμμα Ελέγχου των συγκρούσεων. «Εγώ» και «Εσύ» Γινόμαστε «Εμείς»*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- 17) **Τσιμπουκλή Α. & Φίλλιπς Ν.** (2010). *Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

- 18) **ΥΠΕΠΘ - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2011).** *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό: Τόμος Α': Γενικό Μέρος.* Αθήνα: Π.Ι. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/geniko-meros/1.%20tomos%20a%20geniko.pdf>
- 19) **UNESCO (2002).** *Εκπαίδευση – Ο Θησαυρός που κρύβει μέσα της.* Αθήνα: Gutenberg.
- 20) **Φράγκος, Χ. (1984).** *Ψυχοπαιδαγωγική.* Αθήνα: Gutenberg.
- 21) **Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001).** *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα Οργάνωσης, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης.* Αθήνα: Δαρδανός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Αξιολόγηση πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης

2.1. Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών

Έρευνες σχετικές με την παιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης επισημαίνουν τις αδυναμίες των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Διαπιστώνουν ότι η επαγγελματική τους κατάρτιση δεν παρουσιάζει σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με αυτή που προσφερότανε στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, ότι η επιστημονική τους κατάρτιση δε βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο και ότι αυτή η ανεπάρκεια έχει επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα των αυριανών δασκάλων. Παράλληλα, παρουσιάζουν τόσο τα προβλήματα που προκύπτουν από τον τρόπο εκπαίδευσης, όσο και συγκεκριμένες προτάσεις για την αναδιάρθρωση του Προγράμματος Σπουδών των Τμημάτων Εκπαίδευσης εκπαιδευτικών όπως για παράδειγμα την καθιέρωση και εφαρμογή της μικροδιδασκαλίας, ως τρόπου άσκησης σε δεξιότητες στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, σύμφωνα και με τα πορίσματα σχετικών ερευνών και Συνεδρίων. Τέλος, οι παραπάνω έρευνες τονίζουν συγχρόνως και την αναγκαιότητα της

παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης ακόμη και των διδασκόντων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Σε διαφορετική περίπτωση διαφαίνεται ο κίνδυνος επιστροφής σε σχήματα του παρελθόντος, δηλαδή σε δοκιμασμένα μοντέλα διδασκαλίας και στην προσκόλληση στο σχολικό εγχειρίδιο (Μπουζάκη, 1993; Χατζηδήμου & Στραβάκου, 2001; Χατζηδήμου & Ταρατόρη, 2003; Χατζηδήμου & Κουγιουρούκη, 2004). Το ότι η επιμόρφωση αποτελεί αναγκαιότητα για τον/την εκπαιδευτικό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δημιουργεί την υποχρέωση στους φορείς σχεδιασμού της επιμόρφωσης να λειτουργούν στο πλαίσιο μιας στρατηγικής επιμόρφωσης, που να προκύπτει ως αποτέλεσμα ορθολογικού σχεδιασμού, στηριγμένου στην μελέτη των αναγκών τόσο από την πλευρά του εκπαιδευτικού συστήματος που προσφέρει επιμόρφωση, όσο και από την πλευρά των εκπαιδευτικών που ζητούν επιμόρφωση (Βασιλού – Παπαγεωργίου & Χαραμής, 1997; Ματθαίου & Αγγελάκος, 1999; Φώκιαλη, 2003). Τέλος, αναφορικά με το ρόλο των σχολικών συμβούλων στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, επισημάνεται ότι ο ρόλος τους είναι καταλυτικός καθώς αυτοί γίνονται φορείς μετάδοσης νέων γνώσεων, πληροφοριών και καινοτομιών στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Παράλληλα, προσπαθούν να διευκολύνουν τους εκπαιδευτικούς σε δυσκολίες που συναντούν καθημερινά, να προτείνουν λύσεις και να ενθαρρύνουν τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών με απώτερο σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση της σχολικής εκπαίδευσης. Τονίζεται ακόμη, ότι για τους σχολικούς συμβούλους και ιδιαίτερα γι αυτούς που έχουν σχετικά λίγα χρόνια υπηρεσίας, η καταγραφή των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών κρίνεται άκρως απαραίτητη (Ναθαναήλ, 2009).

2.2. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Η ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι προτιμήσεις και οι απόψεις των εκπαιδευτικών σε θέματα επιμόρφωσης δεν είναι κάτι καινούργιο. Μια σειρά ερευνών καταλήγει στην κοινή διαπίστωση ότι υπάρχουν γενικά ατέλειες στους θεσμούς επιμόρφωσης οι οποίες ξεκινούν από τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις επιμόρφωσης και καταλήγουν σε μειωμένη αποτελεσματικότητα των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Οι περισσότερες έρευνες που υλοποιήθηκαν σχετικά με τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, διερεύνησαν τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών ως προς τα παρακάτω χαρακτηριστικά των προγραμμάτων επιμόρφωσης:

- Το περιεχόμενο
- Τη διάρκεια και την περιοδικότητα
- Τη δεσμευτικότητα
- Το φορέα υλοποίησης
- Την εκπαιδευτική/διδασκτική μέθοδο
- Το χώρο διεξαγωγής των προγραμμάτων επιμόρφωσης.

Πιο πρόσφατες έρευνες από τον ελλαδικό χώρο επισημαίνουν την ανάγκη συμμετοχής των εκπαιδευτικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικών με την επιμόρφωση τους και καταλήγουν στα παρακάτω γενικά συμπεράσματα:

- Θετική στάση των εκπαιδευτικών στην επιμόρφωση
- Εμπλοκή των εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Επιμόρφωση σε διαρκή βάση ή σε τακτά χρονικά διαστήματα
- Προτιμητέα βραχείας διάρκειας ταχύρρυθμα επιμορφωτικά προγράμματα

- Επιμόρφωση σε εργάσιμο χρόνο ή στην αντίθετη περίπτωση με αποζημίωση
- Φορείς επιμόρφωσης τα ΑΕΙ, το ΠΙ, Υ.ΠΑΙ.Θ, ΟΕΠΕΚ και οι Σχολικοί Σύμβουλοι
- Εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί στο ρόλο των επιμορφωτών
- Καθιέρωση βιωματικών/συμμετοχικών μεθόδων επιμόρφωσης όπως: δειγματική διδασκαλία, προσομοίωση διδασκαλίας και εργασία σε ομάδες.
- Προτιμητέες διδακτικές ενότητες με κατ' εκτίμηση φθίνουσα σειρά: διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης γενικά και σε ολόημερο και μονοθέσιο σχολείο ειδικότερα, σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις, αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο, ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων με μαθητές και γονείς, αξιολόγηση και κίνητρα μαθητών, καινοτόμα προγράμματα, αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, Ειδική Αγωγή, διοίκηση της εκπαίδευσης, διαχείριση οικονομικών των σχολείων και αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας.
- Έμφαση στην εκμάθηση δεξιοτήτων διδασκαλίας – μεγαλύτερη σχέση θεωρίας πράξης
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών και τη βελτίωση τους μέσα στην τάξη
- Επιμόρφωση σε επίπεδο σχολικής μονάδας
- Πιστοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης
- Τα κίνητρα των εκπαιδευτικών είναι κυρίως εσωτερικά – ικανοποίηση της ανάγκης για προσωπική ανάπτυξη και λιγότερο εξωτερικά – ικανοποίηση της ανάγκης για επαγγελματική εξέλιξη

- Το φύλο, η ηλικία και η επαγγελματική εμπειρία διαφοροποιούν ελαφρά τα δεδομένα (Παναούμ, 2003; Παπαθωμάς, 2006; Μπατσούκα & Παπαγιαννίδου, 2006; Karagiorgi & Symeou, 2007; Φώκιαλη & Ράπτης, 2008; Π.Ι., 2010; Γιαννικοπούλου, 2011; Καραμηνάς, 2012).

2.3. Μεθοδολογία αξιολόγησης της πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης

2.3.1. Σκοπός της έρευνας

Κεντρικός σκοπός της παρούσας μελέτης θα είναι η αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής της επιμόρφωσης στα 19 δημόσια σχολεία της 8^{ης} Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου που συμμετείχαν σε αυτή, ώστε με βάση τις προτάσεις και τις κρίσεις των εκπαιδευτικών να διαμορφωθεί ο ορθολογικός σχεδιασμός της συνέχειας των επιμορφωτικών μας δράσεων ως Σχολική Σύμβουλος. Επίσης, η αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών που θα συμμετέχουν στην έρευνα ως προς το είδος, τη μορφή, το περιεχόμενο και τον τρόπο επιμόρφωσης που επιθυμούν.

2.3.2. Επιμέρους Στόχοι της έρευνας

Οι ερευνητικοί άξονες της παρούσας μελέτης προέκυψαν τόσο από την βιβλιογραφική επισκόπηση των ερευνών που μελέτησαν τις επιμορφωτικές ανάγκες

των εκπαιδευτικών, όσο και από τη σύγχρονη οπτική της εκπαιδευτικής πολιτικής που αποβλέπει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και θα επικεντρωθούν στα ακόλουθα ζητήματα:

- Υπόβαθρο εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών (δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος – εμπειρία από επιμόρφωση)
- Οργάνωση επιμόρφωσης
- Μορφή επιμόρφωσης
- Χρόνος επιμόρφωσης
- Αξιολόγηση υποστηρικτικού υλικού
- Αποτελεσματικότητα επιμόρφωσης –επίδραση επιμόρφωσης στην καθημερινή διδακτική πράξη
- Περιεχόμενο επιμόρφωσης
- Προσόντα επιμορφωτών
- Αποτελέσματα επιμορφωτικών δράσεων στους μαθητές
- Αξιολόγηση ιστοσελίδας Σχολικής Συμβούλου με παιδαγωγικό υλικό και forum για την υποστήριξη της επιμόρφωσης
- Αποτίμηση εμπειρίας των εκπαιδευτικών από τη συμμετοχή τους σε κοινότητα πρακτικής

Η λεπτομερής ανάλυση των πιο πάνω αξόνων προσδιόρισε τα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα ως εξής:

- Ποιος ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από τη μέχρι τώρα συμμετοχή τους στις πιλοτικές επιμορφωτικές δράσεις;
- Πως αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί το υποστηρικτικό υλικό της επιμόρφωσης;
- Πως αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί τη συμβολή των διδακτικών τεχνικών που διδάχθηκαν ως προς την εμπέδωση της φιλοσοφίας των νέων προγραμμάτων σπουδών;

- Πως αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί τη συμβολή της πιλοτικής επιμορφωτικής δράσης στη διδασκαλία τους;
- Πως αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί την επάρκεια των επιμορφωτριών;
- Ποιες είναι οι προτιμήσεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με τη θεματολογία της ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης;
- Ποια ήταν η επίδραση της επιμόρφωσης στους μαθητές (π.χ. προβληματίστηκαν γύρω από απόψεις αντιπαρατιθέμενων κοινωνικών ομάδων, κατανόησαν τις θέσεις των άλλων, έμαθαν να επιλύουν με το διάλογο τις διαφορές τους κτλ);
- Ποιος ο ρόλος της συμμετοχής των εκπαιδευτικών στη διαδικασία συγκρότησης κοινότητας πρακτικής;
- Ποιες είναι οι ανάγκες των εκπαιδευτικών ως προς τις εναλλακτικές μορφές επιμόρφωσης;
- Σε ποιο χρόνο επιθυμούν οι εκπαιδευτικοί να γίνεται η επιμόρφωση;
- Τι διάρκειας επιθυμούν οι εκπαιδευτικοί να είναι η επιμόρφωση;
- Ποια, κατά τη γνώμη των εκπαιδευτικών, πρέπει να είναι τα αποτελέσματα των επιμορφωτικών δράσεων;
- Κατά πόσο τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, προϋπηρεσία, σπουδές, εμπειρία από επιμόρφωση, είδος σχολικής μονάδας υπηρετήσης κτλ) επηρεάζουν τις ανάγκες των εκπαιδευτικών σε σχέση με την επιμόρφωση;

2.3.3. Το δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν όλοι οι εκπαιδευτικοί ΠΕ 70 που υπηρετούσαν στα 19 δημόσια σχολεία τα

Σελίδα | 66

οποία ανήκουν στην 8^η Περιφέρεια ΠΕΝ Ηρακλείου και συμμετείχαν στις πιλοτικές επιμορφωτικές δράσεις περιόδου Απριλίου – Ιουνίου 2014 παράγοντας εκπαιδευτικό υλικό και συγκροτώντας κοινότητα πρακτικής, δηλαδή συνολικά 113 υποκείμενα. Το ερευνητικό εργαλείο είχε αποσταλεί ηλεκτρονικά και στα 19 δημόσια σχολεία της παραπάνω Περιφέρειας με το υπ.αρ. 55/9/06/2014 έγγραφό μας που συμπεριελάμβανε και σχετικές οδηγίες στο/στη διευθυντή/τρια προκειμένου να το προωθήσει σε όλο το διδακτικό προσωπικό του σχολείου που συμμετείχε στην κοινότητα πρακτικής για συμπλήρωση. Τελικά, το ερωτηματολόγιο συμπλήρωσαν οι 91 εκπαιδευτικοί από τους 113 που συμμετείχαν στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και αυτοί αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας.

2.3.4. Διαμόρφωση ερευνητικού εργαλείου

Ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα) το οποίο κατασκευάστηκε από τη Σχολική Σύμβουλο με βάση τη σχετική βιβλιογραφία (Φώκιαλη & Ράπτης, 2008; Κατσαφούρος, 2009; Π.Ι., 2010; Καραμηνάς, 2012), τις οδηγίες σχετικών συγγραμμάτων για τη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας (Παρασκευόπουλος, 1993; Cohen & Manion, 1994; Βάμβουκας, 1998; Καραλής, 2005) και τους επιμέρους στόχους της παρούσας έρευνας. Ακόμη, συμπεριελήφθησαν ερωτήσεις που διερευνούν την ανταπόκριση των εκπαιδευτικών στις πιλοτικές επιμορφωτικές δράσεις που υλοποιήσαμε με γνώμονα τις πρακτικές του «Νέου Σχολείου», ώστε να προβούμε στη βελτίωση και τον επανασχεδιασμό τους. Στη δόμηση του ερωτηματολογίου ακολουθήθηκαν οι

ερευνητικοί άξονες και τα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Η επιλογή του ερωτηματολογίου ως ερευνητικό εργαλείο έγινε γιατί παρέχει τη δυνατότητα συγκέντρωσης δεδομένων σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, παράσχει χρήσιμες πληροφορίες για τις απόψεις, τις ανάγκες, τα αιτήματα αλλά και για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά μιας μεγάλης ομάδας πληθυσμού, όπως του συγκεκριμένου πληθυσμού στόχου, με τρόπο αντικειμενικό και σε μεγάλο βαθμό αποστασιοποιημένο από την ερευνήτρια και τις προσωπικές της αξίες και πεποιθήσεις.

Στο ερωτηματολόγιο θα συμπεριληφθούν ερωτήσεις διαφορετικού τύπου (π.χ. κλειστές αλλά και ανοικτές ερωτήσεις), ώστε να αξιοποιηθούν τα πλεονεκτήματα του κάθε τύπου ερωτήσεων. Οι ανοικτές ερωτήσεις επιτρέπουν στα υποκείμενα να εκφραστούν αυθόρμητα, πράγμα που επιτρέπει τη συναγωγή συμπερασμάτων για τον τρόπο σκέψης τους. Οι ανοικτές ερωτήσεις ωστόσο αφήνουν μεγάλα περιθώρια υποκειμενισμού, τόσο κατά τη σύνταξή τους όσο και στις φάσεις της επεξεργασίας τους και της ερμηνείας των αποτελεσμάτων της έρευνας. Οι κλειστές ερωτήσεις αντίθετα, απαιτούν λιγότερο χρόνο απάντησης και είναι πιο αντικειμενική η κωδικοποίηση των απαντήσεων και η ταξινόμησή τους ωστόσο, οι προδιατυπωμένες απαντήσεις δεν επιτρέπουν στο υποκείμενο να εκφράσει ελεύθερα τις ιδέες του.

Οι κλειστές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι είτε τύπου πολλαπλής επιλογής, είτε ισοδιαστημική κλίμακα αξιολόγησης.

Στις ανοικτές ερωτήσεις εφαρμόστηκε η μεθοδολογική πρακτική ανάλυσης περιεχομένου (Βάμβουκας, 1998). Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη για επεξεργασία ποιοτικού υλικού και αποσκοπεί στο μετασχηματισμό ποιοτικών δεδομένων σε ποσοτικά και συνεπώς μετρήσιμα. Η ταξινόμηση των απαντήσεων έγινε ανάλογα με το θ έ μ α δηλ. τμήμα του λόγου που

αντιστοιχεί σε μια ιδέα. Κυρίως εντάχθηκαν στην ίδια κατηγορία απαντήσεις που εκφράζουν κοινό νόημα. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το λογισμικό – S.P.S.S. 21.

Για τον έλεγχο των ερωτημάτων της έρευνας χρησιμοποιήσαμε το χ^2 (chi-square) τεστ δοκιμής. Η αξιολόγηση του μεγέθους ενός δείκτη συνάφειας γίνεται πάντα με βάση τη στατιστική σημαντικότητα του δείκτη. Μια πιθανότητα 5% ($p = 0,05$) θεωρήθηκε ως το σημείο χαρακτηρισμού του αποτελέσματος ως στατιστικά σημαντικού. Το στατιστικό κριτήριο χ^2 - τεστ εφαρμόστηκε, θεωρώντας τις δημογραφικές μεταβλητές ως ανεξάρτητες.

Πρόκειται για εκπαιδευτική περιγραφική έρευνα με εφαρμογή της μεθόδου της επισκόπησης.

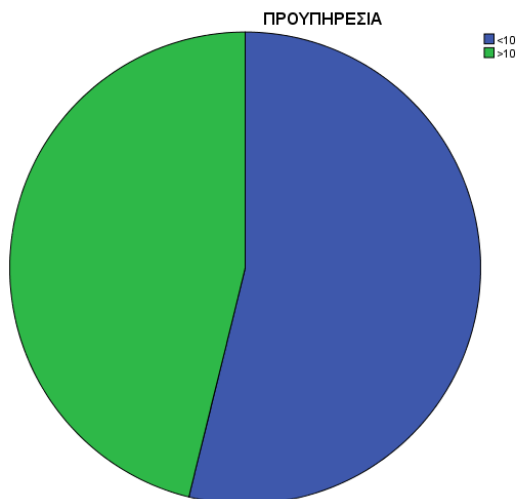
2.4. Αποτελέσματα της έρευνας

2.4.1. Δημογραφικά στοιχεία

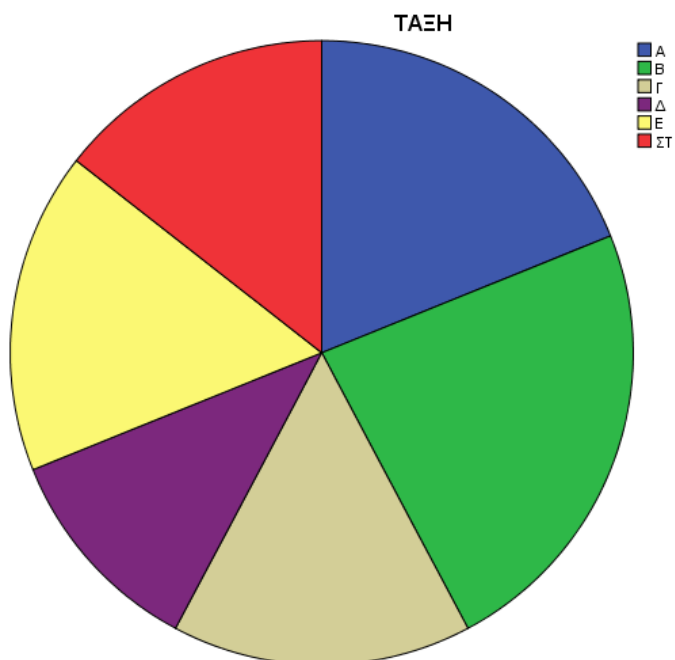
Το συνολικό δείγμα αποτέλεσαν $n = 91$ εκπαιδευτικοί από τα 19 δημόσια σχολεία της 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου που συμμετείχαν στην κοινότητα πρακτικής. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες (Πιν.1 – Πιν.5) και σχήματα (1 -5) κατανομής των εκπαιδευτικών του δείγματος, ως προς την προϋπηρεσία, την τάξη διδασκαλίας, τον τύπο σχολείου που υπηρετούν (ολιγοθέσιο -πολυθέσιο), την εμπειρία σε καινοτόμες δράσεις και το μορφωτικό τους επίπεδο.

Πιν.1 ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
Προϋπηρεσία <10 έτη	49	53,8
Προϋπηρεσία >10 έτη	42	46,2
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 1: Προϋπηρεσία**Πιν.2. ΤΑΞΗ**

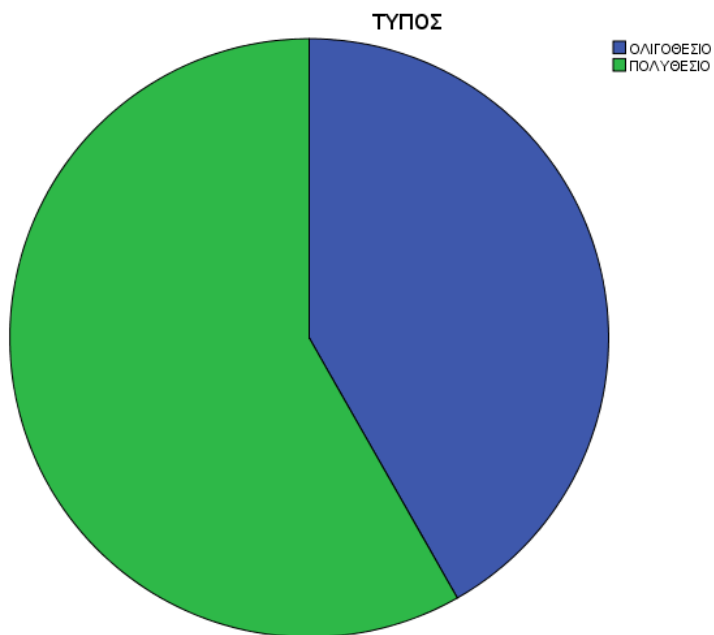
Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
A	17	18,7
B	21	23,1
Γ	14	15,4
Δ	10	11,0
Ε	15	16,5
ΣΤ	13	14,3
Σύνολο απαντήσεων	90	98,9
Χαμένη απάντηση	1	1,1
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 2: Τάξη διδασκαλίας

Πιν. 3. ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

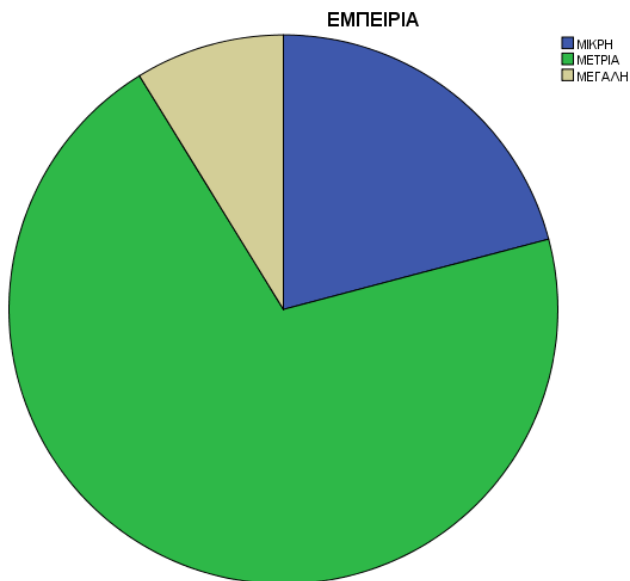
Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΟΛΙΓΟΘΕΣΙΟ	38	41,8
ΠΟΛΥΘΕΣΙΟ	53	58,2
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 3: Τύπος σχολείου

Πιν.4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

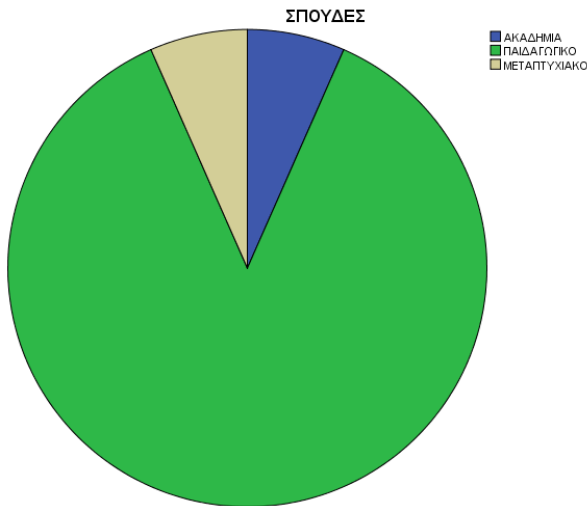
Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΜΙΚΡΗ	19	20,9
ΜΕΤΡΙΑ	64	70,3
ΜΕΓΑΛΗ	8	8,8
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 4: Εμπειρία σε καινοτόμες δράσεις

Πιν. 5. ΣΠΟΥΔΕΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΑΚΑΔΗΜΙΑ	6	6,6
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ	79	86,8
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	6	6,6
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 5: Σπουδές – μορφωτικό επίπεδο

Τα αποτελέσματα ανάλυσης των απαντήσεων του δείγματος στις υπόλοιπες ερωτήσεις παρατίθενται στη συνέχεια:

2.4.2. Είστε γενικά ικανοποιημένος/η από το επιμορφωτικό πρόγραμμα;

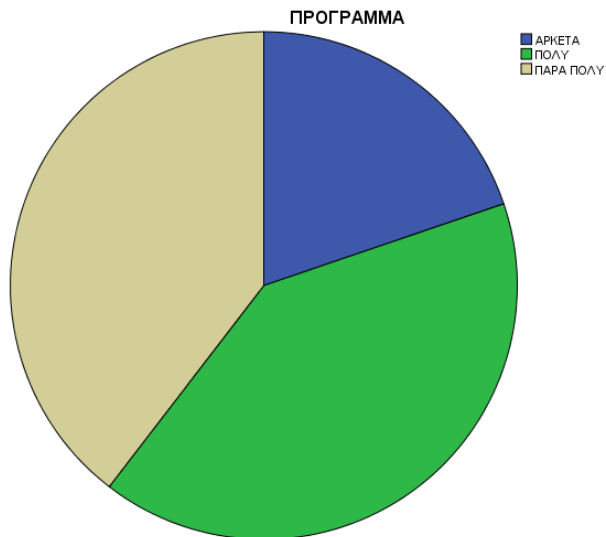
Η πλειοψηφία του δείγματος σε συνολικό ποσοστό 80,3% δήλωσε πολύ έως πάρα πολύ ικανοποιημένο από την πιλοτική επιμορφωτική δράση (πιν. 6. & σχήμα 6). Ενώ το υπόλοιπο 19,8% του δείγματος δήλωσε αρκετά ικανοποιημένο, χωρίς κανένα υποκείμενο να δηλώσει λίγο ή καθόλου ικανοποιημένο.

Την ανοικτή ερώτηση, που απαιτούσε να αναλύσουν τα υποκείμενα την άποψη τους, συμπλήρωσε μικρό ποσοστό του δείγματος και δόθηκαν απαντήσεις όπως: «ήταν μια καινοτόμος δράση που δεν είχε ξανά

πραγματοποιηθεί στο σχολείο μας. Πολύ ικανοποιητική απαραίτητο να συνεχιστεί» (36) ή «αρκετά, αν και θα ήθελα να είχε ξεκινήσει νωρίτερα ώστε να μην υπάρχει πίεση χρόνου και να παρακολουθήσουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι τα σεμινάρια» (26).

Πιν.6. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΑΡΚΕΤΑ	18	19,8
ΠΟΛΥ	37	40,7
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	36	39,6
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 6: Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό πρόγραμμα

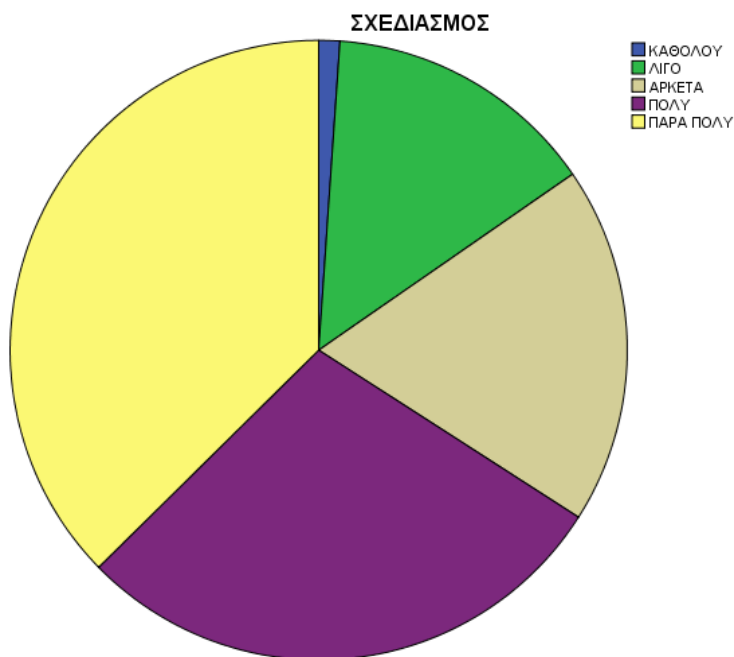
2.4.3. Ο Σχεδιασμός της επιμόρφωσης ήταν ικανοποιητικός;

Πάνω από το μισό συνολικά δείγμα (56,1%) δήλωσε πάρα πολύ ως πολύ ικανοποιημένο από το σχεδιασμό της πιλοτικής επιμορφωτικής δράσης (πιν. 7. & σχήμα 7). Ένα ποσοστό 18,7% έμεινε αρκετά ικανοποιημένο, ενώ το 14,3% λίγο ικανοποιημένο και ένας εκπαιδευτικός καθόλου ικανοποιημένος από τον σχεδιασμό της επιμόρφωσης.

Ελάχιστοι εκπαιδευτικοί στην αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση ανέπτυξαν την άποψη τους. Καταγράφηκαν ωστόσο απόψεις όπως: «άκρως ικανοποιητικός, αξιοποιήθηκαν οι νέες τεχνολογίες, δόθηκε έμφαση σε πράγματα που συναντάμε στη σχολική πραγματικότητα, σύγχρονος και επίκαιρος, δεν επέφερε κόπωση. Οι πολλαπλασιαστές λειτούργησαν ικανοποιητικά και ήταν πολύ βοηθητικό και το εκπαιδευτικό υλικό που μετέφεραν» (35), αλλά και «θα θέλαμε να είχαμε περισσότερο χρόνο για την εφαρμογή των δράσεων» (41).

Πιν. 7. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	1,1
ΛΙΓΟ	13	14,3
ΑΡΚΕΤΑ	17	18,7
ΠΟΛΥ	26	28,6
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	34	37,4
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 7: Βαθμός ικανοποίησης από το σχεδιασμό

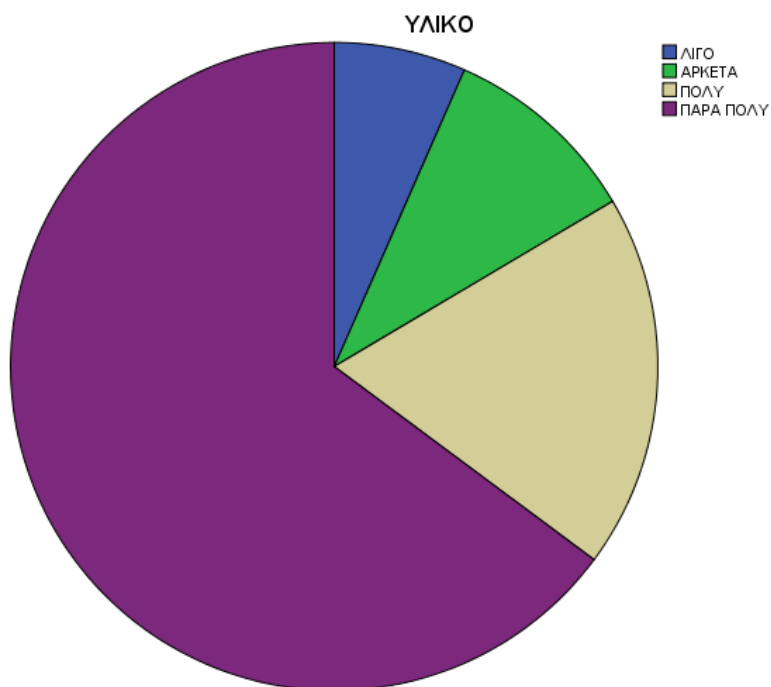
2.4.4. Το υλικό που σας διανεμήθηκε βοήθησε στην κατανόηση του αντικειμένου;

Η ικανοποίηση του δείγματος για το υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό της επιμόρφωσης ήταν πάρα πολύ έως πολύ μεγάλη σε ποσοστό 83,5% (πιν.8. & σχήμα 8). Ενώ το 9,9% έκρινε αρκετά ικανοποιητικό τα εκπαιδευτικό υλικό και μόλις το 6,6% του δείγματος λίγο ικανοποιητικό.

Ενδεικτικές απαντήσεις των υποκειμένων που συμπλήρωσαν την ανοικτή ερώτηση είναι: «το υλικό που μας διανεμήθηκε βοήθησε σημαντικά στην κατανόηση του αντικειμένου, μας έδωσε ερεθίσματα, κίνητρα, όπως και πολλές ιδέες» (48) και «θα προτιμούσα αντί του υλικού να μπορούσαμε να συμμετέχουμε όλοι στα σεμινάρια και να δούμε οι ίδιοι πρακτικά παραδείγματα, εκφράζοντας τις απόψεις μας τις απορίες μας και βγάζοντας τα συμπεράσματα μας» (26).

Πιν. 8. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ

ΥΛΙΚΟ		
Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	6	6,6
ΑΡΚΕΤΑ	9	9,9
ΠΟΛΥ	17	18,7
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	59	64,8
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 8 : Βαθμός ικανοποίησης από το υποστηρικτικό υλικό

2.4.5. Πώς αξιολογείτε τη συμβολή των εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθόδων (είδος, ποικιλία) στην εμπέδωση της φιλοσοφίας τόσο του επιμορφωτικού προγράμματος και όσο και των νέων προγραμμάτων σπουδών;

Οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν πολύ έως πάρα πολύ σημαντική τη συμβολή των εκπαιδευτικών τεχνικών της επιμόρφωσης στην εμπέδωση της φιλοσοφίας των νέων προγραμμάτων σπουδών σε συνολικό ποσοστό 79,2%

Σελίδα | 79

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

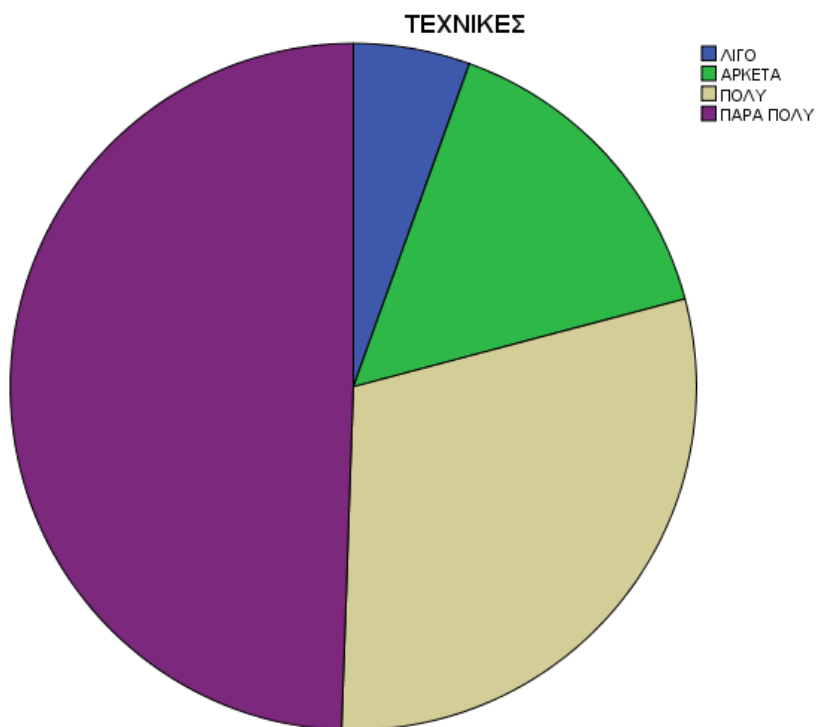
Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

(πιν. 9. & σχήμα 9). Ένα ποσοστό 15,4% του δείγματος έκρινε τη συμβολή αυτή αρκετά ικανοποιητική, ενώ το 5,5% λίγο ικανοποιητική.

Από το σχετικά μικρό αριθμό απαντήσεων στην αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση προκύπτει ότι σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς: «Οι νέες τεχνικές και μέθοδοι είναι αρκετά βοηθητικές και οι μαθητές χαίρονται γιατί δεν υπάρχει το άγχος της επιτυχίας, αλλά η χαρά της δημιουργίας» (46) ή «ενίσχυσαν την σε βάθος ενασχόληση με πραγματικά ζητήματα, στα οποία βασίζεται τόσο η επιμόρφωση, όσο και το νέο πρόγραμμα» (50) και «ικανοποιητικές μεν πολύ χρονοβόρες δε» (42).

**Πιν. 9. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΜΠΕΔΩΣΗ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	5	5,5
ΑΡΚΕΤΑ	14	15,4
ΠΟΛΥ	27	29,7
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	45	49,5
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 9: Συμβολή τεχνικών επιμόρφωσης στην εμπέδωση των νέων προγραμμάτων σπουδών

2.4.6. Πιστεύετε ότι οι γνώσεις που αποκομίσατε και οι ικανότητες που αναπτύξατε χρησίμευσαν στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της διδασκαλίας σας;

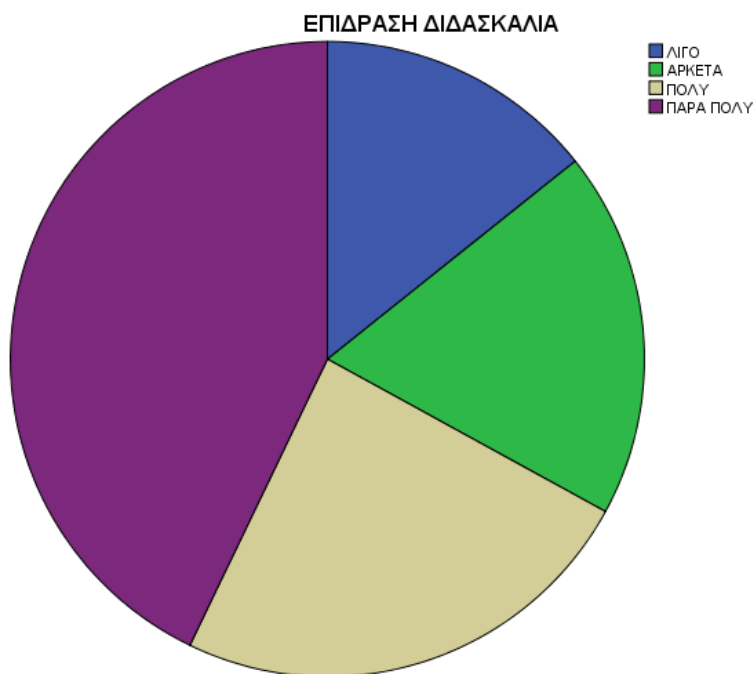
Ένα συνολικό ποσοστό 67,1% του δείγματος θεωρεί ότι η επιμόρφωση είχε πάρα πολύ έως πολύ μεγάλη επίδραση στη διεξαγωγή της διδασκαλίας (πιν. 10. &

σχήμα 10). Το 18,7% των υποκειμένων της έρευνας εκτιμά την επίδραση της επιμόρφωσης στη διδασκαλία αρκετά σημαντική και το 14,3% λίγο σημαντική. Κανένα υποκείμενο δεν θεώρησε ότι η επιμόρφωση δεν επέδρασε καθόλου στη διδασκαλία.

Ενδεικτικές απαντήσεις των υποκειμένων που συμπλήρωσαν τελικά την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση είναι: «θεωρώ ότι εμπλουτίσαμε τις γνώσεις μας και γίναμε πιο ικανοί και αποτελεσματικοί στο διδακτικό μας έργο» (68) ή «σίγουρα χρησίμευσαν αφού συμμετείχαν όλοι οι μαθητές, οι οποίοι έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον να διερευνήσουν σε βάθος το πρόβλημα, να αναζητήσουν λύσεις, να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν» (32) και «όχι ιδιαίτερα» (18).

Πιν. 10. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	13	14,3
ΑΡΚΕΤΑ	17	18,7
ΠΟΛΥ	22	24,2
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	39	42,9
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 10: Επίδραση επιμόρφωσης στη διδασκαλία

2.4.7. Σας δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξετε εμπειρίες με τη Σχολική Σύμβουλο και τους συναδέλφους σας;

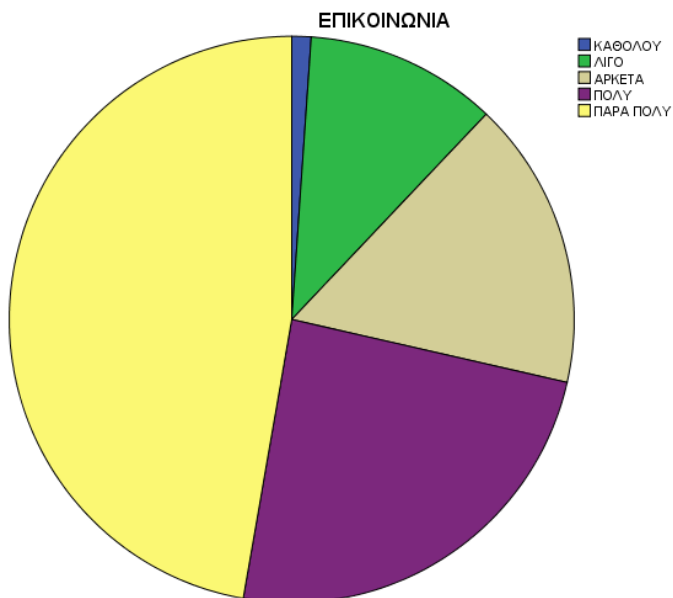
Το 71,5% του δείγματος εκτιμά πάρα πολύ έως πολύ ικανοποιητική την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης, το 16,1% ως αρκετά ικανοποιητική, το 11% ως λίγο ικανοποιητική και ένας εκπαιδευτικός δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένος (πιν. 11 & σχήμα 11).

Πάλι μικρό ήταν το ποσοστό εκπαιδευτικών που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση, με αποτέλεσμα να αναφέρονται οι χαρακτηριστικές

απαντήσεις που εκφράζουν τις απόψεις του δείγματος: «φυσικά και μας δόθηκε η ευκαιρία αρκετές φορές. Η συμμετοχή ήταν μεγάλη, εργαστήκαμε όλοι, ανταλλάξαμε απόψεις και ήρθαμε πιο κοντά» (48) ή «μας δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις με κάποια από τα σχολεία που συμμετείχαν στην επιμόρφωση, αλλά και η σύμβουλος ήταν πρόθυμη να βοηθήσει στις απορίες μας» (49) και «εξωσχολικά κυρίως με την κοινοποίηση των σεμιναρίων και της προόδου της επιμόρφωσης στην ιστοσελίδα της συμβούλου. Ενδοσχολικά αυτονόητα, δεδομένου ότι εργαστήκαμε συλλογικά» (50).

Πιν. 11. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	1,1
ΛΙΓΟ	10	11,0
ΑΡΚΕΤΑ	15	16,5
ΠΟΛΥ	22	24,2
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	43	47,3
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 11: Επικοινωνία – ανταλλαγή απόψεων κατά τη διάρκεια της επιμορφωτικής δράσης

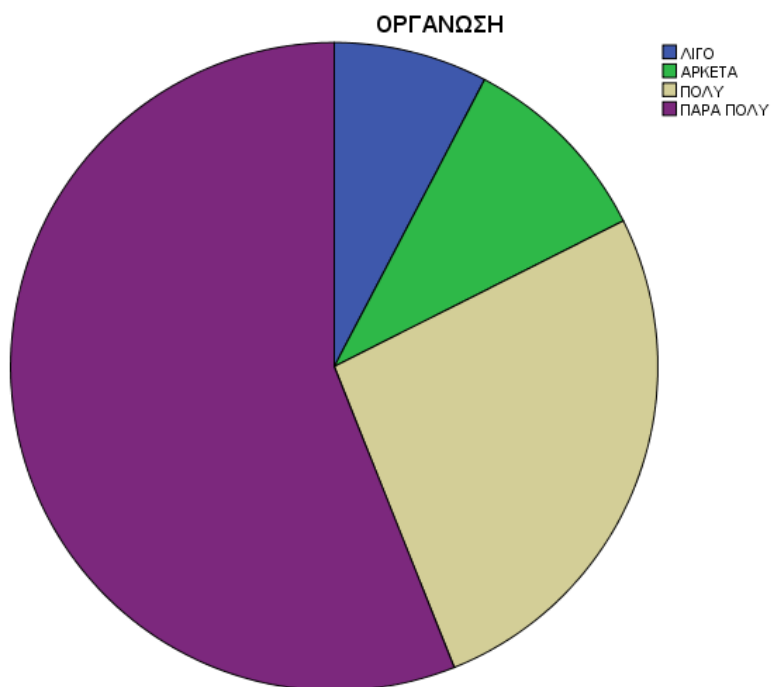
2.4.8. Η οργάνωση και η προετοιμασία εκ μέρους της Σχολικής Συμβούλου ήταν ικανοποιητική;

Η πλειοψηφία του δείγματος σε ποσοστό συνολικά 82,4% εκτιμά την οργάνωση και την προετοιμασία εκ μέρους της Σχολικής Συμβούλου πάρα πολύ έως πολύ ικανοποιητική, ενώ το 9,9% και το 7,7% αποτιμά αρκετά και λίγο ικανοποιητική αντίστοιχα (πιν.12. & σχήμα 12). Καθόλου ικανοποιητική δεν κρίθηκε η προετοιμασία της επιμόρφωσης από κανένα υποκείμενο.

Χαρακτηριστικές απόψεις των υποκειμένων που απάντησαν στην ανοικτή ερώτηση ήταν: «μας βοήθησε πάρα πολύ. Ήταν ικανοποιητική η παρουσίαση και η θεματολογία» (43) ή «Τόσο η οργάνωση όσο και η προετοιμασία ήταν ικανοποιητική. Η σχολική Σύμβουλος μας έδωσε πολύτιμο υλικό, αλλά και η ίδια όποτε τη χρειαζόμασταν, οποιαδήποτε μέρα και ώρα απαντούσε στα email μας» (49) και «αρκετά. Μόνο που μας στεναχώρησε ο χρόνος λιγάκι» (61).

Πιν. 12. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	7	7,7
ΑΡΚΕΤΑ	9	9,9
ΠΟΛΥ	24	26,4
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	51	56,0
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 12: βαθμός ικανοποίησης από την οργάνωση της επιμόρφωσης

2.4.9. Οι επιμορφώτριες κρίνονται ικανοποιητικές ως προς τη γνώση των θεμάτων της επιμόρφωσης;

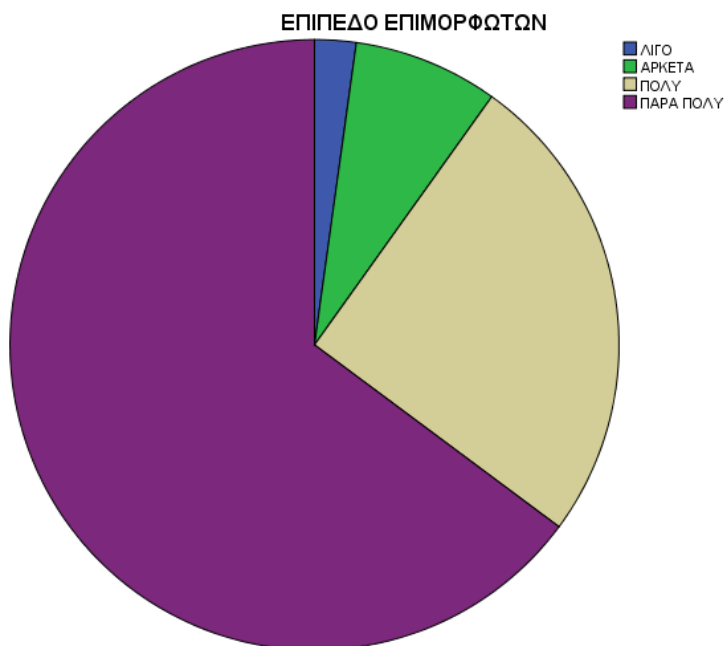
Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος έκρινε τις επιμορφώτριες πάρα πολύ έως πολύ ικανοποιητικές ως προς την γνώση των αντικειμένων της επιμόρφωσης (90,1%) (πίν. 13 – σχήμα 13). Ένα ποσοστό 7,7% των υποκειμένων της έρευνας εκτιμά ως αρκετά

ικανοποιητικό έως λίγο (2,2%) ικανοποιητικό το επίπεδο των επιμορφωτριών.

Διατυπώθηκαν απόψεις από τους εκπαιδευτικούς που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση όπως: «τόσο η γνώση των θεμάτων που ανέλυαν, όσο και η μεθοδολογία που είχαν επιλέξει για να τα προσεγγίσουν ήταν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Ακούσαμε πράγματα που και μας ενδιέφεραν και μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε πρακτικό επίπεδο μέσα στην τάξη» (35) ή «η ως τώρα παρουσία των επιμορφωτριών ήταν ικανοποιητική γιατί πραγματικά είναι γνώστριες των θεμάτων της επιμόρφωσης, με αποτέλεσμα να μας δίνουν πράγματα και να μας βοηθάνε» (63). Τα δύο άτομα που δεν έμειναν ιδιαίτερα ικανοποιημένα δεν απάντησαν στην ανοικτή ερώτηση.

Πιν. 13. ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	2	2,2
ΑΡΚΕΤΑ	7	7,7
ΠΟΛΥ	23	25,3
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	59	64,8
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 13: Επίπεδο επιμορφωτριών

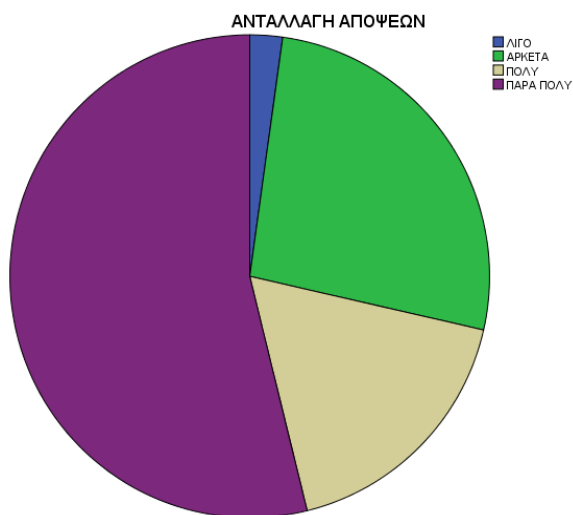
2.4.10. Οι επιμορφώτριες έδιναν ευκαιρίες για προβληματισμό και εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης;

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (71,4%) εκτιμά ότι οι επιμορφώτριες έδιναν ευκαιρίες για προβληματισμό και εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης σε πάρα πολύ ως πολύ μεγάλο βαθμό (πιν. 14 & σχήμα 14). Ωστόσο το 26,4% του δείγματος θεωρεί ότι δόθηκαν ευκαιρίες για εποικοδομητική συζήτηση σε αρκετά μεγάλο βαθμό ή και σε λίγο (2,2%) βαθμό.

Αντιπροσωπευτικές απαντήσεις του μικρού αριθμού των υποκειμένων που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση ήταν: «ακούστηκαν όλοι οι προβληματισμοί στο δώρο σεμινάριο, παρόλο που ο χρόνος ήταν λίγος» (28) ή «ναι, αυτό είναι που μας άρεσε και κρατά το ενδιαφέρον» (43) και «φυσικά αφού τα σεμινάρια είχαν και βιωματική διάσταση» (50).

Πιν. 14. ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	2	2,2
ΑΡΚΕΤΑ	24	26,4
ΠΟΛΥ	16	17,6
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	49	53,8
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 14: Εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου

2.4.11. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν περισσότερο;

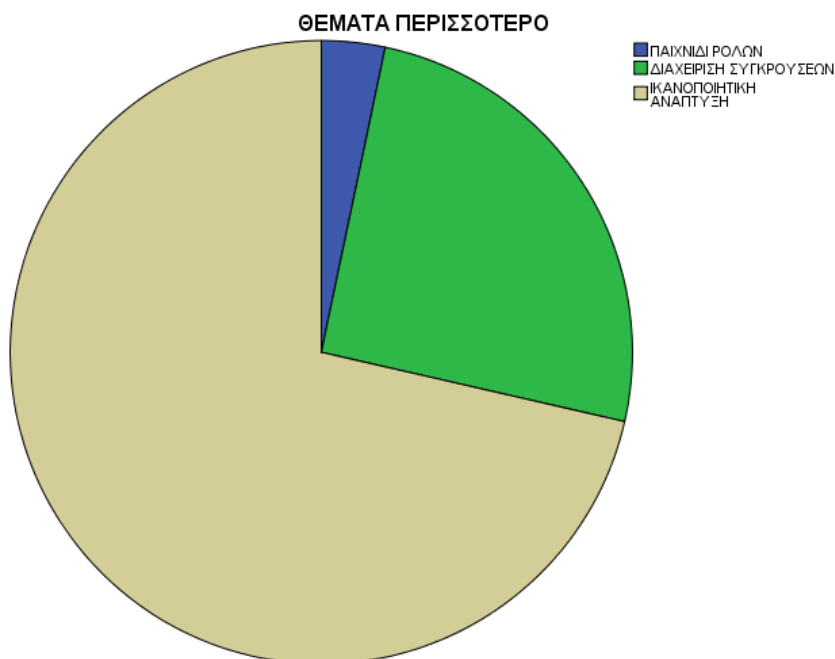
Το δείγμα σε υψηλό ποσοστό (71,4%) εκτίμησε την ανάπτυξη των θεμάτων της επιμόρφωσης στα δίωρα εργαστήρια ως ικανοποιητική (πιν. 15 & σχήμα 15). Ωστόσο το 25,3% του δείγματος έκρινε ότι θα έπρεπε να αναπτυχθεί περισσότερο η διαχείριση συγκρούσεων και το 3,3% το παιχνίδι ρόλων.

Ενδεικτικές απαντήσεις της μειοψηφίας των εκπαιδευτικών που τεκμηρίωσαν την επιλογή τους στην ανοικτή ερώτηση είναι: «τα θέματα είναι ανεξάντλητα. Πιστεύω ότι πολλά από αυτά θα αναπτυχθούν σε βάθος χρόνου κατά τη διάρκεια αυτής της επιμόρφωσης» (50) ή «θεωρούμε απόλυτα σωστή τη μέχρι τώρα επιλογή των θεμάτων, πιθανόν η ενότητα διαχείρισης συγκρούσεων να ήταν σκόπιμο να αναλυθεί κι άλλο λόγω της πολυπλοκότητας των περιστατικών, αλλά και της συχνής εμφάνισης στο σχολικό περιβάλλον με όλα τα γνωστά επακόλουθα» (35).

Πιν. 15. ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ	3	3,3
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	23	25,3
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	65	71,4
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 15: Θέματα που έπρεπε να αναπτυχθούν περισσότερο

2.4.12. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν λιγότερο ή καθόλου;

Το σύνολο του δείγματος υποστήριξε ότι δεν υπήρξαν θέματα που έπρεπε να αναπτυχθούν λιγότερο (πιν. 16).

Πιν. 16. ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	91	100,0

2.4.13. Άλλα γενικά σχόλια: (π.χ. Τι ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικό; Τι θα μπορούσε να αλλάξει;)

Την ανοικτή ερώτηση που ζητούσε από τους επιμορφούμενους να κάνουν προτάσεις για την βελτίωση της επιμόρφωσης συμπλήρωσε συνολικά το 63,8 % του δείγματος (Πιν.18 & Σχήμα 17).

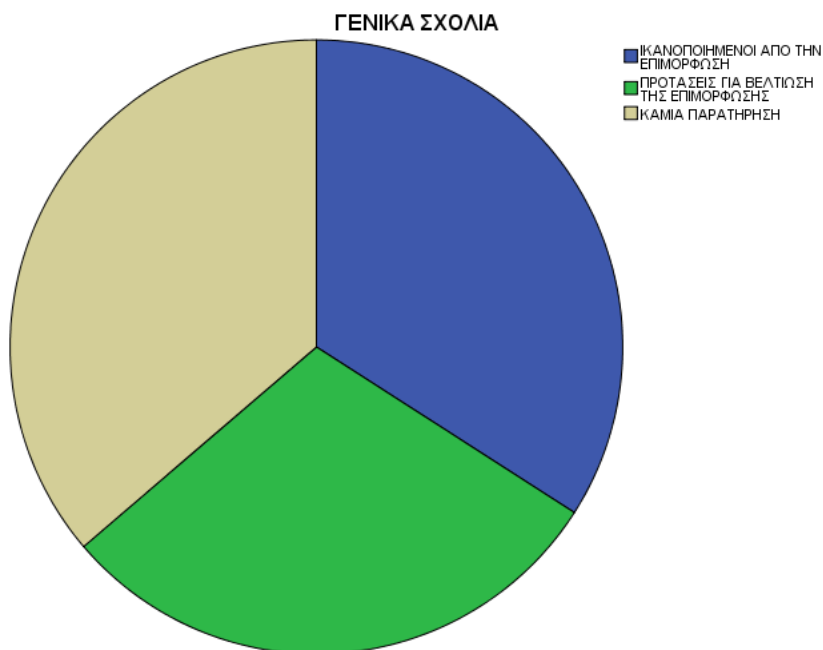
Το 34,1 % του δείγματος έμεινε απόλυτα ευχαριστημένο από την πιλοτική επιμορφωτική δράση μη προτείνοντας κάτι για την περαιτέρω βελτίωση της, δηλώνοντας χαρακτηριστικά: «Η όλη προσπάθεια μέχρι στιγμής είναι άξια συγχαρητηρίων και ελπίζουμε να συνεχιστεί με το ίδιο ενδιαφέρον από όλους τους συμμετέχοντες» (υποκείμενο 35) ή «Ιδιαίτερα αποτελεσματική είναι η βιωματική διδασκαλία. Χρειαζόμαστε τέτοιου είδους επιμόρφωση» (40) και τέλος «Καταφέραμε να ξεφύγουμε από αυτά που μας μάθαιναν στο Πανεπιστήμιο τόσα χρόνια και να δούμε νέες μεθόδους διδασκαλίας. Ήταν αποτελεσματικός ο τρόπος που μας τις διδάξατε διότι δεν ήμασταν παθητικοί αποδέκτες των όσων λέγατε, αλλά ενεργητικοί. Αυτό θα ήθελα να παραμείνει» (49).

Από το 29,3% του δείγματος που έκανε προτάσεις βελτίωσης της επιμόρφωσης η συντριπτική πλειοψηφία των υποκειμένων ανέφερε ότι θα προτιμούσε η πιλοτική επιμορφωτική δράση να είχε μεγαλύτερη διάρκεια, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη άνεση χρόνου να εφαρμοστούν οι νέες τεχνικές για παράδειγμα: «Να δοθεί περισσότερος χρόνος για δραματοποίηση» (28) ή «Η συγκεκριμένη επιμορφωτική δράση ήταν πολύ χρήσιμη και ενδιαφέρουσα και θα ήθελα να συνεχιστεί και στο

μέλλον με περισσότερο διαθέσιμο χρόνο για την υλοποίηση των διδακτικών τεχνικών» (32). Μια μικρή μειοψηφία εκπαιδευτικών πρότεινε επίσης «η επιμόρφωση θα μπορούσε να γίνει και ενδοσχολικά σε πραγματική τάξη» (50), αλλά και «θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν τα σεμινάρια όλοι οι δάσκαλοι και όχι μόνο οι πολλαπλασιαστές» (71). Το υπόλοιπο 36,3% του δείγματος δεν έκανε κάποια παρατήρηση.

Πιν. 17. ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ	31	34,1
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	27	29,7
ΚΑΜΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ	33	36,3
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 16: γενικά σχόλια – προτάσεις για βελτίωση της επιμόρφωσης

2.4.14. Εκτιμάται ότι οι εμπειρίες δράσης που ανέπτυξαν οι μαθητές, όπως καθοριζόταν από τη στοχοθεσία της επιμόρφωσης (π.χ. να προβληματιστούν γύρω από απόψεις αντιπαρατιθέμενων κοινωνικών ομάδων, να κατανοήσουν τις θέσεις των άλλων, να μάθουν να επιλύουν με το διάλογο τις διαφορές τους κτλ), συνέβαλαν στην διαμόρφωση απόψεων και θέσεων από τους μαθητές για το εξεταζόμενο ζήτημα;

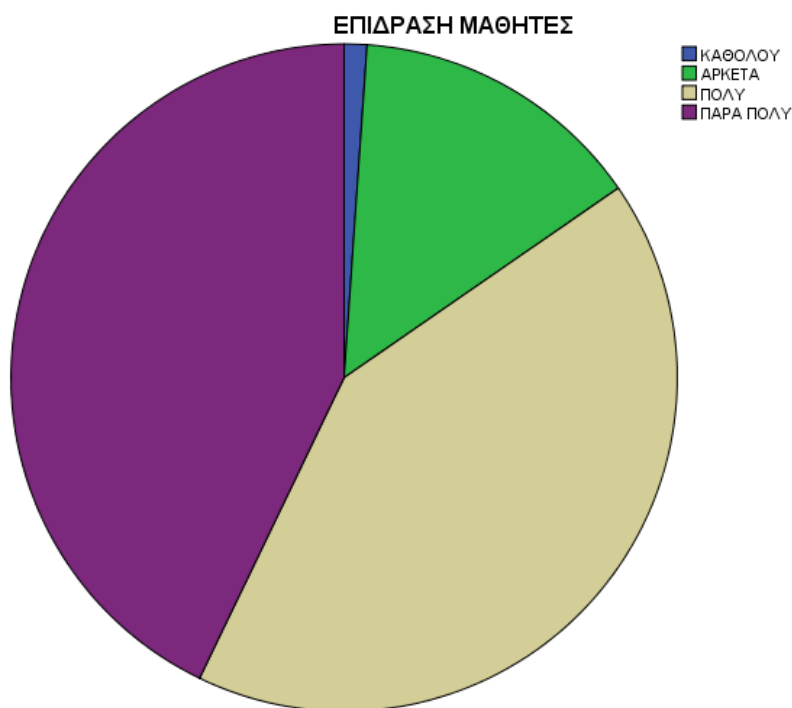
Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (84,7%) θεώρησε ότι η επιμόρφωση επέδρασε πάρα πολύ έως πολύ θετικά στους μαθητές (πιν. 18. & σχήμα 17). Το 14,3% των υποκειμένων της έρευνας εκτίμησαν αυτή την επίδραση αρκετά σημαντική και μόλις ένα υποκείμενο (1,1%) δήλωσε ότι δεν υπήρξε καμία επίδραση.

Ενδεικτικές απόψεις που καταγράφηκαν είναι: «σε πολύ μεγάλο βαθμό, αφού φτάσαμε στο σημείο να συμπληρώνει και να διορθώνει ο ένας μαθητής τον άλλο» (61) ή «οι μαθητές συμμετείχαν με χαρά και εξέφρασαν θέσεις και απόψεις που μας εξέπληξαν» (46) και «εν μέρει ναι, αλλά όχι σε όλο το μαθητικό δυναμικό» (85).

Πιν. 18. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΥΣ

ΜΑΘΗΤΕΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	1,1
ΑΡΚΕΤΑ	13	14,3
ΠΟΛΥ	38	41,8
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	39	42,9
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 17: Επίδραση επιμορφωτικής δράσης στους μαθητές

2.4.15. Παρέχει η ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου <http://ebagiati.weebly.com> επαρκή πληροφόρηση για την επιμόρφωση;

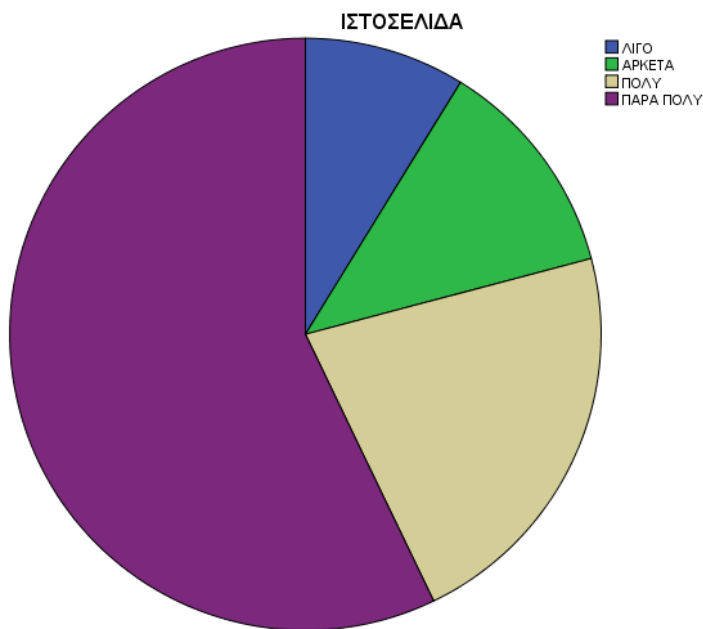
Το 79,1% του δείγματος δήλωσε πάρα πολύ έως πολύ ικανοποιημένο από την πληροφόρηση που παρέχει η ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου για την επιμόρφωση, ενώ το 12,1% ήταν αρκετά ικανοποιημένο (πιν. 19. & σχήμα 18). Αντιθέτως το 8,8% του δείγματος

έμεινε λίγο ικανοποιημένο από την ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου.

Αντιπροσωπευτικές απόψεις επί του θέματος των εκπαιδευτικών που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση είναι: «κατά τη γνώμη μου, η ιστοσελίδα της κα Μπαγιάτη παρέχει πολύ καλό υλικό, αξιόλογα στοιχεία και σημαντικές πληροφορίες που μας βοήθησαν πολύ» (48) ή «παρέχει αρκετό εκπαιδευτικό υλικό, ποικίλα θέματα που ενδιαφέρουν τους εκπαιδευτικούς» (28) και «πιστεύω πως χρειάζεται να εμπλουτιστεί με περισσότερο υλικό» (85).

Πιν. 19. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	8	8,8
ΑΡΚΕΤΑ	11	12,1
ΠΟΛΥ	20	22,0
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	52	57,1
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 18: Συμβολή ιστοσελίδας στην επιμόρφωση

2.4.16. Έχετε συμμετάσχει με τους συναδέλφους και τους μαθητές σας στο forum της ιστοσελίδας **<http://ebagiati.weebly.com>** της Σχολικής Συμβούλου για να ανταλλάξατε απόψεις για τη συγκεκριμένη επιμόρφωση;

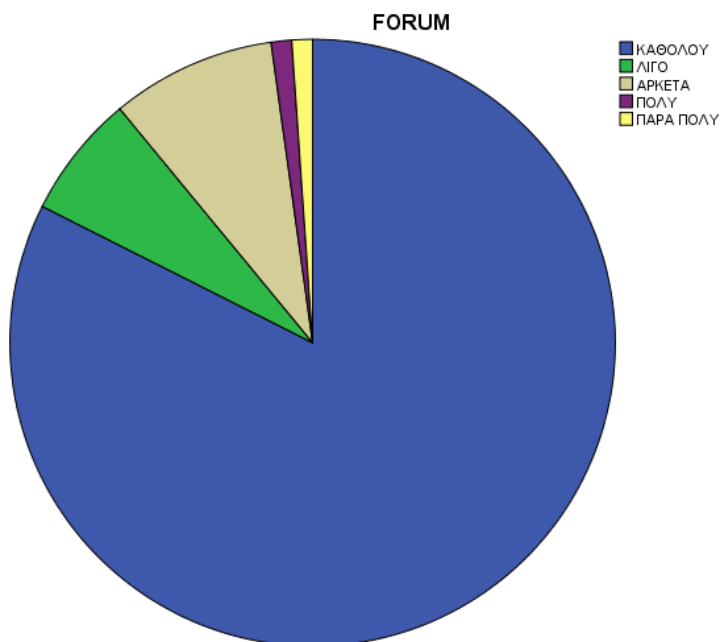
Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος δεν έχει ανταλλάξει από καθόλου έως λίγο απόψεις στο forum της ιστοσελίδας της Σχολικής Συμβούλου σε ποσοστό 89% (πιν. 20. & σχήμα 19). Μόνο 8 υποκείμενα (8,8%) δήλωσαν ότι έχουν ανταλλάξει απόψεις. Ωστόσο, το

ποσοστό αυτό θα πρέπει να σημειώσουμε ότι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς μέχρι τώρα μόνο μία εκπαιδευτικός έχει σχολιάσει τα θέματα του forum. Πιθανές ερμηνείες για την έλλειψη συμμετοχής θα δοθούν σε επόμενη ενότητα.

Ενδεικτική απάντηση που δόθηκε από τους εκπαιδευτικούς που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση είναι: «Δεν είχαμε τη δυνατότητα να συμμετάσχουμε στο συγκεκριμένο forum, αλλά ανταλλάξαμε απόψεις και συζητήσαμε αρκετά με συναδέλφους άλλων σχολείων» (48).

Πιν. 20. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ FORUM

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΚΑΘΟΛΟΥ	75	82,4
ΛΙΓΟ	6	6,6
ΑΡΚΕΤΑ	8	8,8
ΠΟΛΥ	1	1,1
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	1	1,1
Συνολο	91	100,0

Σχήμα 19: Συμμετοχή στο forum

2.4.17. Πως αποτιμάται την εμπειρία συμμετοχής σε μια κοινότητα πρακτικής (συνδιαμόρφωσης σχεδίων διδασκαλίας με συναδέλφους σας, παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού από εκπαιδευτικούς κτλ);

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (82,4%) αποτίμησε πάρα πολύ έως πολύ θετικά τη συμμετοχή της στην κοινότητα πρακτικής ή και αρκετά θετικά σε ποσοστό 11% (πιν. 21. & σχήμα 20). Μόνο ένα ποσοστό της τάξεως του 6,6% έμεινε λίγο ικανοποιημένο από τη συμμετοχή του σε κοινότητα πρακτικής.

Σελίδα | **101**

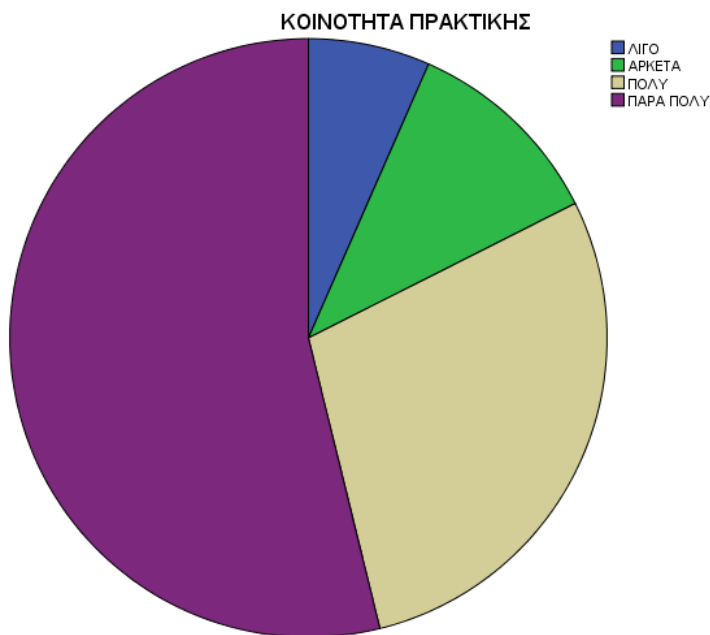
Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Ενδεικτικές απόψεις που καταγράφηκαν από τη μειοψηφία των εκπαιδευτικών που συμπλήρωσαν την αντίστοιχη ανοικτή ερώτηση είναι: «πολύ θετική. Συνέβαλε στη συνεργασία των τάξεων και των εκπαιδευτικών με άριστα αποτελέσματα» (40) ή «μας άρεσε πολύ. Ωραία εμπειρία. Ξεφεύγεις από την ομάδα της τάξης και έρχεσαι σε επαφή με τους συναδέλφους και τα παιδιά άλλων τάξεων. Καλλιεργείται η ομαδικότητα, η αλληλοβοήθεια κτλ» (49) και «σαν ιδέα είναι καλή και πιστεύω στο μέλλον θα έχει περισσότερα αποτελέσματα, αρκεί να λαμβάνονται υπόψη τα στενά χρονικά περιθώρια που έχει ένας εκπαιδευτικός να διαθέσει» (26).

Πιν. 21. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Κατηγορίες απαντήσεων	Απόλυτη (f)	Σχετική (%)
ΛΙΓΟ	6	6,6
ΑΡΚΕΤΑ	10	11,0
ΠΟΛΥ	26	28,6
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	49	53,8
Σύνολο	91	100,0

Σχήμα 20: Αποτίμηση συμμετοχής σε κοινότητα πρακτικής

2.5. **Αποτελέσματα εφαρμογής χ^2 - τεστ ως προς τις ανεξάρτητες μεταβλητές**

Εκτός, όμως από την περιγραφική στατιστική ανάλυση, η οποία κατέγραψε το βαθμό ικανοποίησης του δείγματος για διάφορες παραμέτρους της επιμόρφωσης αλλά και τις απόψεις – προτάσεις του δείγματος για την επιμόρφωση, η παραπέρα στατιστική ανάλυση έδειξε ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές δεν επηρεάζουν στατιστικά σημαντικά το βαθμό ικανοποίησης των εκπαιδευτικών για την επιμόρφωση. Ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν η προϋπηρεσία, η τάξη διδασκαλίας, ο τύπος σχολείου, η εμπειρία σε καινοτόμες δράσεις και το μορφωτικό

επίπεδο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα. Για τη διερεύνηση των ερωτημάτων αυτών χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό κριτήριο χ^2 . Σε κάποιες περιπτώσεις παρά την επανακωδικοποίηση των μεταβλητών της έρευνας, δε στάθηκε δυνατό να εφαρμοστεί το στατιστικό κριτήριο χ^2 , καθώς οι θεωρητικές συχνότητες κάποιων κελιών δεν κατέσται δυνατό να είναι μεγαλύτερες του 5.

Μοναδική ένδειξη υπήρξε ως προς την πιθανή επίδραση της εμπειρίας σε καινοτόμες δράσεις στις πεποισθήσεις των εκπαιδευτικών για τη θετική επίδραση τους στη διδασκαλία, καθώς οι λιγοστοί εκπαιδευτικοί που δήλωσαν ότι διαθέτουν μεγάλη εμπειρία υποστήριξαν ταυτόχρονα ότι η συμβολή των καινοτόμων δράσεων στη διδασκαλία είναι πάρα πολύ σημαντική.

2.6. Γενικά συμπεράσματα – συζήτηση

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος έμεινε πάρα πολύ ως πολύ ικανοποιημένη από το επιμορφωτικό πρόγραμμα, το εκπαιδευτικό υλικό της επιμόρφωσης, τη συμβολή της επιμόρφωσης στην εμπέδωση της φιλοσοφίας των νέων προγραμμάτων σπουδών, τη θετική επίδραση της στη διδασκαλία, τη δημιουργία δικτύου συνεργασίας μεταξύ σχολείων και Σχολικής Συμβούλου, το επίπεδο και τις επικοινωνιακές δεξιότητες των επιμορφωτριών, την θετική επίδραση της επιμόρφωσης στους μαθητές, την ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου και από τη συμμετοχή του σε κοινότητα πρακτικής.

Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί δίστασαν να συμμετέχουν στο forum της ιστοσελίδας της Σχολικής Συμβούλου, προκειμένου να ανταλλάξουν απόψεις για την επιμόρφωση και προτίμησαν τη δια ζώσης ή και τηλεφωνική επικοινωνία με εκπαιδευτικούς άλλων

σχολείων της 8^{ης} Περιφέρειας. Πιθανόν να μην είναι εξοικειωμένοι με την ηλεκτρονική ανταλλαγή απόψεων ή και να αισθάνθηκαν «εκτεθειμένοι» καθώς στο forum συμμετέχεις επώνυμα. Αντιθέτως, κατά τη διαδικασία συλλογής των ερωτηματολογίων τηρήθηκε η ανωνυμία, καθώς οι πολλαπλασιαστές εκπαιδευτικοί απόθεταν τα ερωτηματολόγια από κάθε σχολείο σε ένα σάκο, μακριά από την επίβλεψη της συμβούλου.

Οι κυριότερες προτάσεις για βελτίωση της επιμόρφωσης, αν και εκφράστηκαν από ένα σχετικά μικρό ποσοστό του δείγματος πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Κυριότερη πρόταση ήταν αυτή της επιμήκυνσης του χρόνου εκπόνησης κάθε τεχνικής από τα σχολεία, πέραν του ενός μηνός όπως είχε αρχικά οριστεί. Όπως ανέφεραν οι διευθυντές των σχολείων και οι εκπαιδευτικοί πολλαπλασιαστές στα σεμινάρια αποτίμησης της εκπαιδευτικής δράσης το κυριότερο πρόβλημα δεν το αντιμετώπισαν τόσο με την εφαρμογή της τεχνικής, όσο με το στάδιο καταγραφής της. Γενικότερα, ωστόσο θα ήθελαν και άλλο περιθώριο χρόνου για να πειραματιστούν με την κάθε τεχνική. Καθώς, η καταγραφή της δουλειάς κάθε σχολείου και η ανάρτηση της στην ιστοσελίδα της Συμβούλου είναι άκρως απαραίτητη για να ανταλλάξουν τα σχολεία ιδέες και εμπειρίες στο πλαίσιο της κοινότητας πρακτικής, ο χρόνος εκπόνησης κάθε τεχνικής από τα σχολεία θα πρέπει να υπερβαίνει τον ένα μήνα που είχε αρχικά διατεθεί. Ανάλογα θα πρέπει να αλλάξει και σχετικός χρόνος – προγραμματισμός της επιμορφωτικής δράσης.

Η συμμετοχή όλων των εκπαιδευτικών της περιφέρειας στα σεμινάρια, όπως προτάθηκε από ελάχιστους εκπαιδευτικούς, θα μπορούσε να υλοποιηθεί εφόσον διοργανώνονταν κύκλοι σεμιναρίων με επιμόρφωση σε δυο το πολύ διδακτικές τεχνικές ανά έτος. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μας ένας τέτοιος σχεδιασμός θα ήταν υπερβολικά χαλαρός με δεδομένο ότι οι υπό μελέτη διδακτικές τεχνικές της επιμόρφωσης δεν είναι ιδιαίτερα

χρονοβόρες. Περισσότερο περιθώριο χρόνου απαιτεί κυρίως η μέθοδος project, όπως έχει ήδη προβλεφθεί. Τέλος, μικρός αριθμός εκπαιδευτικών πρότεινε να γίνεται επίδειξη της κάθε διδακτικής τεχνικής σε συνθήκες πραγματικής τάξης. Αυτό θα απαιτούσε ένα επιπλέον δώρο, ώστε στο πρώτο δώρο να γίνεται η ανάλυση της τεχνικής στους εκπαιδευτικούς και στο δεύτερο δώρο η επίδειξη της ως δειγματική διδασκαλία. Και αυτή είναι μια πρόταση που πρέπει να μελετηθεί. Στο πλαίσιο υλοποίησης δειγματικής διδασκαλίας, έγινε 2ωρη διδακτική παρέμβαση με μαθητές Β'τάξης από σχολείο της 8^{ης} Περιφέρειας στις 5/06/2014 για το παιχνίδι ρόλων και συμπεριλαμβάνεται στο ebook «το Παιχνίδι Ρόλων ως Διδακτική τεχνική στην Εκπαίδευση».

Ακόμη, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι το σύνολο των εκπαιδευτικών έμεινε ικανοποιημένο από την καθοδήγηση που είχε από τη Σχολική Σύμβουλο ως προς το περιεχόμενο της καταγραφής της δουλειάς που εκπονήθηκε από κάθε σχολείο, γι αυτό τα σχετικά έγγραφα με οδηγίες προς τα σχολεία παρατίθενται στο παράρτημα.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις αποσκοπούν στη βελτίωση και στον ορθολογικό επανασχεδιασμό της επιμορφωτικής δράσης, αλλά και δίνουν το έναυσμα για ανταλλαγή απόψεων τόσο με στελέχη της εκπαίδευσης που θα εκλάβουν ως ενδιαφέρουσα τη συγκεκριμένη πρόταση επιμόρφωσης, όσο και με εκπαιδευτικούς της δράσης.

Βιβλιογραφία Ελληνόγλωσση

1. **Βάμβουκας, Ι.Μ.** (1998). *Εισαγωγή στην*

ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία (5^η έκδοση), Αθήνα, Γρηγόρη.

2. **Βασιλού – Παπαγεωργίου, Β. & Χαραμής, Π. (1997).** Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα TRENDS. Ανάλυση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών σε έξι ευρωπαϊκές χώρες. *Η λέσχη των εκπαιδευτικών*, τ. 17, 33 – 37.
3. **Γιαννικόπουλος Γ., Παπαστράτου Π., Σκούρα Β., Σταθοπούλου Χ., Ταφλανίδου Μ., Τσιφλικά Δ. & Ψυχάρης Γ. (2010).** *PISA 2006. Έκθεση Αποτελεσμάτων για την Ελλάδα..* Αθήνα: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο http://www.iep.edu.gr/pisa/images/reports/pisa_2006_greek_report.pdf.
4. **Γιαννικοπούλου, Φ. (2011).** Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των διευθυντών των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της περιοχής των Πατρών. Μεταπτυχιακή εργασία. Πάτρα. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης – Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών. Πανεπιστήμιο Πατρών.
5. **Cohen, L. & Manion, L. (1994).** *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
6. **Καραλής, Θ. (2005).** *Σχεδιασμός, Διοίκηση, Αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Τόμος Β΄*. Πάτρα: ΕΑΠ.
7. **Καραμηνάς, Ι. (2012).** *Διερεύνηση των Επιμορφωτικών Αναγκών των Εκπαιδευτικών της*

29ης Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης Αττικής.
Αθήνα: ΥΠΕΠΘ.

8. **Κατσαφούρος, Κ. (2009).** Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μια εμπειρική διερεύνηση στα σχολεία του νομού Πιερίας, βασισμένη στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Διπλωματική εργασία. Θεσσαλονίκη. Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
9. **Ματθαίου, Δ. & Αγγελάκος, Κ. (1999).** Θεσμοθετημένες Μορφές Επιμόρφωσης. Μελέτη Πιλοτικής Εφαρμογής των Ταχύρυθμων Επιμορφωτικών Προγραμμάτων σε τρία ΠΕΚ της Χώρας, κατά το Χρονικό Διάστημα Οκτωβρίου του 1995 – Ιουνίου του 1996. *Επιθεώρηση Επιστημονικών και Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, Α', 7 – 32.
10. **Μπατσούκα, Π. & Παπαγιαννίδου, Χ. (2006).** Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των νηπιαγωγών. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*: τ. 11, 143-157.
11. **Μπουζάκης, Σ. (1993).** Η επιστημονική και επαγγελματική «ταυτότητα» των πτυχιούχων Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου. Μια εμπειρική – συγκριτική προσέγγιση. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τ. 18, 127 – 156.
12. **Ναθαναήλ, Π. (2009).** Οι σχολικοί σύμβουλοι κρίνουν το επιμορφωτικό τους έργο. Θεσσαλονίκη: εκδ. Αδερφών Κυριακίδη.

13. **Παναούμ, Ζ. (2005).** Ο ρόλος της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική τους ανάπτυξη: γιατί, πότε, πως. Στο Γ. Μπαγάκη (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
14. **Παπαθωμάς, Ι. (2006).** Επιμορφωτικές ανάγκες διευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η περίπτωση των διευθυντών σχολικών μονάδων Θεσσαλονίκης. Διπλωματική Διατριβή. Πάτρα. ΕΑΠ.
15. **Παρασκευόπουλος, Ι. (1993).** *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Τόμος β'.* Αθήνα.
16. **Ταρατόρη - Τσαλκατίδου, Ε. (2006).** *Παιδαγωγική και Διδακτική Κατάρτιση των Εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση.* Θεσσαλονίκη: εκδ. Αδερφών Κυριακίδη.
17. **Φώκιαλη, Π. & Ράπτης, Ν. (2008).** *Οι Επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση – ερευνητική προσέγγιση.* Αθήνα: Αδερφών Κυριακίδη και α.ε.
18. **Φώκιαλη, Π. (2003).** Εισαγωγικό Σημείωμα. Στο Π. Φώκιαλη, Β. Τριάρχη – Herrmann, Μ. Καϊλα (επιμ.). *Θεματικές Επιμόρφωσης και Μετεκπαίδευσης Εκπαιδευτικών.*

Ακαδημία Dilingen Μόναχο – Πανεπιστήμιο
Αιγαίου Ρόδος.

19. **Χατζηδήμου, Δ. & Κουγιουρούκη, Μ. (2004).** Η μικροδιδασκαλία στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών – μια εμπειρική προσέγγιση. Στο: Δ. Χατζηδήμου, Ε. Ταρατόρη, Μ. Κουγιουρούκη & Π. Στραβάκου (επιμ.). *Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*. Θεσσαλονίκη: εκδ. Αδερφών Κυριακίδη, 437 – 444.
20. **Χατζηδήμου, Δ. & Στραβάκου, Π. (2001).** Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στο ξεκίνημα της νέας χιλιετίας: μια πρόταση για συζήτηση. Στο Κ. Ουζούνη & Α. Καραφύλλη (επιμ.), *ο δάσκαλος του 21^{ου} αιώνα στην ευρωπαϊκή ένωση*. Ξάνθη: εκδ. Σπανίδη, 56 – 64.
21. **Χατζηδήμου, Δ. & Ταρατόρη, Ε. (2003).** Η συμβολή των διδακτικών δεξιοτήτων στην Εκπαίδευση και στην Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: το παράδειγμα της Μικροδιδασκαλίας. Στο: Ε. Κουτσουβάνου κ.ά. (επιμ.), *Γνώσεις, Αξίες και Δεξιότητες στη Σύγχρονη Εκπαίδευση*. Αθήνα: ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.Ε.Κ., 190 – 200.

Βιβλιογραφία Ξενόγλωσση

1. **Karagiorgi, Y. & Symeou, L. (2007).** Teachers' in service training needs in Cyprus. *European Journal of Teacher Education*. Vol. 30, No 2, May 2007, 175 – 194.

Παράρτημα

1. Ερωτηματολόγιο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ «ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ» - Περίοδος επιμόρφωσης Απρίλιος – Ιούνιος 2014	
Αγαπητέ Συνάδελφε, Αυτό το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε έχοντας ως σκοπό να ακουστεί η γνώμη των εκπαιδευτικών στη βελτίωση των επιμορφωτικών δράσεων και του υλικού που παρέχει η Σχολική Σύμβουλος στο πλαίσιο επιμόρφωσης στα νέα προγράμματα σπουδών του διδακτικού προσωπικού της 8ης Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου. Θα τηρηθεί απόλυτη εμπιστευτικότητα των στοιχείων που θα συμπληρώσετε.	
XIX.	ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ: μικρότερη από 10 έτημεγαλύτερη από 10 έτη.....
XX.	ΤΑΞΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α'Β'Γ'Δ'Ε'ΣΤ'
XXI.	ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: 1 ή 2/ΘΕΣΙΟ.....3/ ή 4/ ή 5/ ΘΕΣΙΟ..... .6/ΘΕΣΙΟ και πάνω.....
XXII.	ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: ΜΙΚΡΗ.....ΜΕΤΡΙΑ.....ΜΕΓΑΛΗ.....
XXIII.	ΣΠΟΥΔΕΣ: ΑΚΑΔΗΜΙΑ:ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ.....ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ.....
XXIV.	Είστε γενικά ικανοποιημένος/η από το επιμορφωτικό πρόγραμμα;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
XXV.	Ο Σχεδιασμός της επιμόρφωσης ήταν ικανοποιητικός;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXVI.	Το υλικό που σας διανεμήθηκε βοήθησε στην κατανόηση του αντικειμένου;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	

4	
5	
XXVII.	Πώς αξιολογείτε τη συμβολή των εκπαιδευτικών τεχνικών και μεθόδων (είδος, ποικιλία) στην εμπέδωση της φιλοσοφίας τόσο του επιμορφωτικού προγράμματος και όσο και των νέων προγραμμάτων σπουδών;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXVIII.	Πιστεύετε ότι οι γνώσεις που αποκομίσατε και οι ικανότητες που αναπτύξατε χρησίμευσαν στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της διδασκαλίας σας;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXIX.	Σας δόθηκε η ευκαιρία να ανταλλάξετε εμπειρίες με τη Σχολική Σύμβουλο και τους συναδέλφους σας;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXX.	Η οργάνωση και η προετοιμασία εκ μέρους της Σχολικής Συμβούλου ήταν ικανοποιητική;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXI.	Οι επιμορφώτριες κρίνονται ικανοποιητικές ως προς τη γνώση των θεμάτων της επιμόρφωσης;
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXII.	Οι επιμορφώτριες έδιναν ευκαιρίες για προβληματισμό και εποικοδομητική συζήτηση κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης;

1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXIII. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν περισσότερο;	
ΣΧΟΛΙΑ:	
XXXIV. Ποια θέματα θα έπρεπε να αναπτυχθούν λιγότερο ή καθόλου;	
ΣΧΟΛΙΑ:	
XXXV. Άλλα γενικά σχόλια: (π.χ. Τι ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικό; Τι θα μπορούσε να αλλάξει;)	
ΣΧΟΛΙΑ:	
XXXVI. Εκτιμάται ότι οι εμπειρίες δράσης που ανέπτυξαν οι μαθητές, όπως καθοριζόταν από τη στοχοθεσία της επιμόρφωσης (π.χ. να προβληματιστούν γύρω από απόψεις αντιπαρετιθέμενων κοινωνικών ομάδων, να κατανοήσουν τις θέσεις των άλλων, να μάθουν να επιλύουν με το διάλογο τις διαφορές τους κτλ), συνέβαλαν στην διαμόρφωση απόψεων και θέσεων από τους μαθητές για το εξεταζόμενο ζήτημα;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXVII. Παρέχει η ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου http://ebagiati.weebly.com επαρκή πληροφόρηση για την	

επιμόρφωση;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXVIII. Έχετε συμμετάσχει με τους συναδέλφους και τους μαθητές σας στο forum της ιστοσελίδας http://ebagiati.weebly.com της Σχολικής Συμβούλου για να ανταλλάξατε απόψεις για τη συγκεκριμένη επιμορφωση;	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
XXXIX. Πως αποτιμάται την εμπειρία συμμετοχής σε μια κοινότητα πρακτικής (συνδιαμόρφωσης σχεδίων διδασκαλίας με συναδέλφους σας, παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού από εκπαιδευτικούς κτλ);	
1	ΣΧΟΛΙΑ:
2	
3	
4	
5	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ	

2. Έγγραφο για αποστολή υλικού για το παιχνίδι ρόλων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ -
Υ.ΠΑΙ.Θ..

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ &
Β/ΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**

ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

8ης ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕ

**ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΜΟΙΡΕΣ**

Πληροφορ. : Μπαγιάτη Ειρήνη

Email: ebagiati@gmail.com

Ιστοσελίδα: <http://ebagiati.weebly.com/>

Μοίρες, 28/04/2014

Αρ. Πρωτ.: 41

Προς:

Δ/ντες/ντριες και
Προϊσταμένους/νες και διδακτικό
προσωπικό 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ
Ηρακλείου

Κοιν.:

- 1) κ. Περιφερειακό
Διευθυντή Εκπ/σης
Κρήτης
- 2) κ. Προϊστάμενο
Επιστημονικής-
Παιδαγωγικής
Καθοδήγησης Π.Ε.
Κρήτης

**ΘΕΜΑ: «Εκπαιδευτικό υλικό Δημοτικών Σχολείων 8ης
Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου με θέμα: Το παιχνίδι ρόλων
ως διδακτική τεχνική στην εκπαίδευση»**

Οι εκπαιδευτικοί, των 2/θέσιων και άνω Δημοτικών Σχολείων της 8ης Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου της συνημμένης κατάστασης που εκπροσωπήθηκαν στο δίωρο επιμορφωτικό σεμινάριο με θέμα «Το παιχνίδι ρόλων ως διδακτική τεχνική στην εκπαίδευση» την Πέμπτη 3 Απριλίου 2014 στο 1ο ΔΣ Μοιρών, **καλούνται να αποστείλουν το εκπαιδευτικό υλικό που παρήγαγαν μέχρι την Τετάρτη 14 Μαΐου 2014**, προκειμένου το υλικό αυτό να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου.

Σελίδα | 115

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Για την προετοιμασία της έκδοσης αυτής θα θέλαμε να σας ζητήσουμε να μας στείλετε ηλεκτρονικά, μια περίληψη της εργασίας σας, με βάση τις ακόλουθες προδιαγραφές:

- Το κείμενό σας δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 4 σελίδες.
- Σε αυτό θα σας παρακαλούσαμε να παρουσιάζονται και να αναλύονται τα βασικά στοιχεία της εργασίας σας κατά προτίμηση με βάση την ακόλουθη δομή:

1. Το Θέμα του παιχνιδιού ρόλων, τα στοιχεία του σχολείου, των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν, καθώς και τις τάξεις που έλαβαν μέρος στην επιμορφωτική δράση.

2. Το Σενάριο του παιχνιδιού ρόλων. Πως περιγράψατε το θέμα του παιχνιδιού ρόλων στους μαθητές; Να θυμάστε ότι είναι προτιμότερο να επιλέξετε θέμα σχετικό με αρκετά ζητήματα που απασχολούν, γνωρίζουν καλά ή μελετούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους τα παιδιά. Επιλέξτε αυτό που νομίζετε ότι θα κάνει ένα αποτελεσματικό παιχνίδι ρόλων. Σε αυτή τη φάση δεν εξετάζουμε το θέμα διαχείρισης συγκρούσεων μεταξύ παιδιών, μια και θα αποτελέσει αντικείμενο επόμενου σεμιναρίου. Η παραπάνω επισήμανση ωστόσο, δεν αναιρεί το χαρακτηριστικό του παιχνιδιού ρόλων κατά τη διάρκεια του οποίου οι εκπαιδευόμενοι υποδύονται ρόλους κοινωνικών ομάδων που υποστηρίζουν συγκρουόμενα συμφέροντα.

3. Καρτέλες ρόλων: Αφού επιλέξετε από έξι έως οκτώ ρόλους για τους μαθητές να παίξουν - οι ρόλοι αυτοί θα πρέπει να είναι από ανθρώπους που θα έχουν διαφορετικά συμφέροντα στο αποτέλεσμα της συζήτησης – παραθέστε κάποια στοιχεία του ρόλου με σαφή και περιεκτικό τρόπο, ώστε οι μαθητές σας αλλά και οι αναγνώστες του εκπαιδευτικού υλικού, να είναι σε θέση να διαβάσουν τις περιγραφές των χαρακτήρων μέσα σε λίγα λεπτά. Χρησιμοποιήστε ως πρότυπο τις καρτέλες ρόλων που μοίρασε ως υποστηρικτικό υλικό η Σχολική Σύμβουλος στο αντίστοιχο σεμινάριο.

4. Τα βασικά επιχειρήματα των ομάδων και οι προτάσεις των μαθητών για το θέμα υπό μελέτη. Το θέμα θα πρέπει να είναι διαμορφωμένο κατά τρόπο ώστε η σωστή επιλογή να μην είναι σαφής. Με άλλα λόγια, οι μαθητές σας θα πρέπει να αντιμετωπίσουν ένα δίλημμα. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να πρωταγωνιστήσει σε ένα από τους προτεινόμενους ρόλους. Κάθε ομάδα επιχειρηματολογεί και μέσα από την ανταλλαγή απόψεων γίνεται προσπάθεια να βρεθεί μια συναινετική λύση. Ποια επιχειρήματα διατύπωσαν οι εκπρόσωποι των ομάδων, υποδύομενοι το ρόλο τους; Ένας εύκολος τρόπος να τα καταγράψετε είναι να ορίσει η κάθε ομάδα το γραμματέα της, ο

οποίος θα αναλάβει να καταγράψει τα επιχειρήματα της ομάδας του σε ένα χαρτί, που θα σας παραδώσει στο τέλος του παιχνιδιού.

5. Τα αποτελέσματα της συζήτησης των παιδιών: Σε ποια συναινετική λύση κατέληξαν οι παίκτες; Αφού οι παίκτες έχουν ολοκληρώσει την απόφασή τους, μπορεί να εμπλέξετε όλη την τάξη σε συζήτηση στο τέλος. Για παράδειγμα, ολόκληρη η τάξη μπορεί να ψηφίσει τους επικρατέστερους ρόλους (δηλαδή αυτούς που συμφωνεί με τα επιχειρήματά τους), καθώς και όσοι έπαιξαν τους ρόλους. Ακόμη, να επιχειρηματολογήσουν και οι υπόλοιποι μαθητές αν η λύση που κατέληξαν είναι καταλληλότερη ή όχι κατά τη γνώμη τους. Σε ποια συναινετική λύση κατέληξε η τάξη;

6. Τα αποτελέσματα της εργασίας και η ανάληψη δράσης από τους μαθητές. Τα κυριότερα αποτελέσματα της εργασίας ως προς την κατανόηση του θέματος υπό μελέτη από τους μαθητές. Η επίδραση του επιμορφωτικού προγράμματος στην αξιολόγηση των προσωπικών αξιών, στην διαμόρφωση απόψεων και θέσεων από τους μαθητές για το εξεταζόμενο ζήτημα. Οι εμπειρίες που ανέπτυξαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια του προγράμματος, βελτίωσαν την ικανότητα τους να συμμετέχουν ενεργά στα ζητήματα της κοινότητάς τους; Τι αντίκτυπο είχε η εργασία στα άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας στην περίπτωση που την δημοσιοποιήσατε;

- Η γραφή του κειμένου θα πρέπει να είναι σε γραμματοσειρά **Times New Roman 12**, με 1,5 διάστιχο και 2,5 εκατ. περιθώριο από όλες τις πλευρές.

- Η αποστολή του κειμένου θα πρέπει να γίνει ηλεκτρονικά στην ηλεκτρονική διεύθυνση: **ebagiati@gmail.com**.

Συνημμένα: Μία (1) σελ..

3. Έγγραφο αποστολής υλικού για τη διαχείριση συγκρούσεων

Μοίρες, 18/05/2014

Αρ. Πρωτ.: 49

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩ
- Υ.ΠΑΙ.Θ..

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ &
Β/ΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

8ης ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕ

ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΜΟΙΡΕΣ

Πληροφορ. : Μπαγιάτη Ειρήνη

Τηλέφωνο & Φαξ: 2892340350

Κιν. Τηλ. : 6936564225

Email: ebagiati@gmail.com

Ιστοσελίδα: <http://ebagiati.weebly.com/>

Προς:

Δ/ντες/ντριες και Προϊσταμένους/νες
και διδακτικό προσωπικό 8^{ης}
Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου

Κοιν.:

- 3) κ. Περιφερειακό Διευθυντή
Εκπ/σης Κρήτης
- 4) κ. Προϊστάμενο
Επιστημονικής-
Παιδαγωγικής
Καθοδήγησης Π.Ε. Κρήτης

ΘΕΜΑ: «Εκπαιδευτικό υλικό Δημοτικών Σχολείων
8ης Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου με
θέμα: Το παιχνίδι ρόλων στη διαχείριση
συγκρούσεων στο σχολείο»

Οι εκπαιδευτικοί, των 2/θέσιων και άνω Δημοτικών Σχολείων της 8ης Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου της συνημμένης κατάστασης που εκπροσωπήθηκαν στο

Σελίδα | 118

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

δίωρο επιμορφωτικό σεμινάριο με θέμα «*Το παιχνίδι ρόλων στη διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο*» την Πέμπτη 15 Μαΐου 2014 στο 1^ο ΔΣ Μοιρών, **καλούνται να αποστείλουν το εκπαιδευτικό υλικό που παράγαγαν μέχρι τη Δευτέρα 16 Ιουνίου 2014**, προκειμένου το υλικό αυτό να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Σχολικής Συμβούλου.

Για την προετοιμασία της έκδοσης αυτής θα θέλαμε να σας ζητήσουμε να μας στείλετε ηλεκτρονικά, μια περίληψη της εργασίας σας, **σε μία από τις παρακάτω θεματικές που θα επιλέξετε εσείς:**

1. Να εφαρμόσετε την τεχνική διαπραγμάτευσης στα παιχνίδια που ήδη έχετε στείλει
2. Να χρησιμοποιήσετε μία από τις καταστάσεις που βρίσκονται στο αρχείο "Λήψη Αποφάσεων" σε ένα ή περισσότερα τμήματα και να εφαρμόσετε πάλι την τεχνική διαπραγμάτευσης
3. Να χρησιμοποιήσετε ότι θέλετε από το υλικό που σας δόθηκε στο σχετικό εργαστήριο και να το εφαρμόσετε.

Για την καλύτερη εμφάνιση της έκδοσης θα σας παρακαλούσαμε να ακολουθήσετε τις παρακάτω οδηγίες διάρθρωσης και συγγραφής της εργασίας σας:

1. Το κείμενό σας δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 4 σελίδες.
2. Σε αυτό θα σας παρακαλούσαμε να παρουσιάζονται και να αναλύονται τα βασικά στοιχεία της εργασίας σας κατά προτίμηση με βάση την ακόλουθη δομή:
 - 2.1. Το Θέμα - Τίτλος της διαχείρισης συγκρούσεων, τα στοιχεία του σχολείου, των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν, καθώς και τις τάξεις που έλαβαν μέρος στην επιμορφωτική δράση
 - 2.2. Το Σενάριο της διαχείρισης συγκρούσεων

- 2.3. Τα Βασικά Επιχειρήματα των ομάδων και οι προτάσεις των μαθητών για το θέμα υπό μελέτη
- 2.4. Τα Αποτελέσματα της συζήτησης των παιδιών
- 2.5. Η Αποτίμηση εκ μέρους σας της μαθησιακής διαδικασίας για τη συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών
3. Η γραφή του κειμένου θα πρέπει να είναι σε γραμματοσειρά **Times New Roman 12**, με 1,5 διάστιχο και 2,5 εκατ. περιθώριο από όλες τις πλευρές.
4. Η αποστολή του κειμένου θα πρέπει να γίνει ηλεκτρονικά στην ηλεκτρονική διεύθυνση: **ebagiati@gmail.com**.

Να επισημάνουμε ότι η συμμετοχή των σχολείων της 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου στα δώρα εργαστήρια και η παραγωγή υλικού από το διδακτικό τους προσωπικό είναι προαιρετική. Επίσης, η συμμετοχή ενός σχολείου δε συνεπάγεται τη συμμετοχή του συνόλου του διδακτικού του προσωπικού στην παραγωγή υλικού, καθώς η συμμετοχή κάθε εκπαιδευτικού είναι θέμα προσωπικής επιλογής.

Τέλος, να σας ενημερώσω ότι το υλικό που έχετε αποστείλει για το προηγούμενο εργαστήριο (μέχρι τώρα έχουν παράγει υλικό 16 από τα 19 σχολεία της συνημμένης κατάστασης με περισσότερα του ενός παιχνίδια ρόλων το καθένα και αναμένεται και από τα υπόλοιπα) με θέμα «Το παιχνίδι ρόλων ως διδακτική τεχνική στην εκπαίδευση» είναι εξαιρετικό.

Το παρόν έγγραφο, όπως και το με αρ. πρωτ. 41/28.04.2014 που αφορά σε οδηγίες συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού, έχει αναρτηθεί για διευκόλυνση

σας στην ιστοσελίδα <http://ebagiati.weebly.com/> στην
ενότητα παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.

Συνημμένα: Μία (1) σελ..

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ Μπαγιάτη Ειρήνη

Η Μπαγιάτη Ειρήνη είναι πτυχιούχος του **Τμήματος Βιολογίας** της Σχολής Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κάτοχος **Μεταπτυχιακού Δίπλωματος Ειδίκευσης** στις Επιστήμες της Αγωγής (Msc) στο γνωστικό πεδίο «Διδακτική των Φ.Ε.» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστημίου Κρήτης και **διδάκτορας** στο γνωστικό πεδίο «Διδακτική Οικολογίας – Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Από την 1/01/2000 έως τις 31/12/2003 ήταν **Υπότροφος του Ι.Κ.Υ.** στο γνωστικό πεδίο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Από το 1993 εργάστηκε σε ολιγοθέσια και πολυθέσια δημοτικά σχολεία των Νομών Ηρακλείου και Ρεθύμνης. Υπηρέτησε σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη θέση της Αναπληρώτριας και Υπεύθυνης λειτουργίας του ΚΠΕ τα έτη 2005 - 2011. Από το 2012 έως σήμερα υπηρετεί ως Σχολική Σύμβουλος Π/θμιας Εκπ/σης στην 8η Περιφέρεια Δημοτικής Εκπαίδευσης Ηρακλείου με έδρα τις Μοίρες.

Έχει διοργανώσει πλήθος Σεμιναρίων – Ημερίδων – Εκδηλώσεων με αντικείμενο τις νέες διδακτικές τεχνικές, την Εκπαίδευση για την Αειφορία, τις Περιβαλλοντικές σπουδές και τα Παιδαγωγικά. Υπήρξε μέλος επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου International Conference on Tourism Development and Management (ICTDM 2009). Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Αειφορία.

Συμμετείχε με ανακοινώσεις – δημοσιεύσεις σε Διεθνή και Πανελλήνια Συνέδρια, Συμπόσια, Επιστημονικές Συναντήσεις, Επιστημονικά περιοδικά με κριτές. Τέλος, έχει συγγράψει βιβλία με αντικείμενο την Περιβαλλοντική εκπαίδευση και τις νέες διδακτικές τεχνικές

Σελίδα | 122

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Φωτογραφίες πιλοτικών επιμορφωτικών δράσεων:

13 Μαρτίου 2014: Σεμινάριο διευθυντών με σκοπό την ολοκλήρωση της διαβούλευσης – ενημέρωσης σχετικά με την επικείμενη επιμόρφωση.

3 Απριλίου 2014: «Το παιχνίδι ρόλων ως διδακτική τεχνική στην εκπαίδευση»

5 Ιουνίου 2014: Δειγματική διδασκαλία για το παιχνίδι ρόλων

15 Μαΐου 2014 «Παιχνίδι ρόλων και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο»

2/06/2014: Σεμινάριο Διευθυντών με σκοπό την αποτίμηση της πιλοτικής επιμορφωτικής δράσης και την ενημέρωση για θέματα σχολικής βίας.

17 Ιουνίου 2014: Σεμινάριο διευθυντών & εκπαιδευτικών πολλαπλασιαστών για την αξιολόγηση της πιλοτικής επιμορφωτικής δράσης

Σελίδα | 126

Δρ. Ειρήνη Μπαγιάτη –

Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας Ηρακλείου

Το πρόγραμμα του «Νέου Σχολείου» συμβαδίζει με την ανάληψη ενός σημαντικού ρόλου των εκπαιδευτικών ως συνδιαμορφωτών των προγραμμάτων σπουδών, παραγωγών εκπαιδευτικών υλικών στις τοπικές συνθήκες, ως δημιουργών θετικών περιβαλλόντων μάθησης ανοικτών σε κάθε μαθητή. Τα παραπάνω προϋποθέτουν τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σημαντικό ρόλο παίζουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι.

Το παρόν βιβλίο αποτελεί πρόταση επιμόρφωσης με στόχους, όπως: ο εκπαιδευτικός να αποκτήσει μεγάλους βαθμούς ελευθερίας και να σχεδιάσει και να τεκμηριώσει τη διαδικασία της μάθησης, που θα συντελείται μέσα στην τάξη. Επίσης, θα πρέπει από την ατομική υπόθεση μετάδοσης της γνώσης να περάσει στη συλλογική συνδιαμόρφωσή της με τους μαθητές και με άλλους εκπαιδευτικούς. Ακόμη, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αμφισβητήσει την καθιερωμένη σχολική πρακτική που μένει αγκιστρωμένη στην τακτική της «μετάδοσης» γνώσης που προσφέρεται έτοιμη και δε συνδέεται με τις εμπειρίες ή τα βιώματα του μαθητή. Τέλος, σκοπός της επιμόρφωσης είναι τα σχολεία να ευθαρρυνθούν να υλοποιήσουν δύο σχέδια δράσης που κρίθηκαν ως τα πιο σημαντικά που επιδέχονται βελτίωση από τα σχολεία που συμμετείχαν πιλοτικά στην ΑΕΕ: ι) βελτίωση διδακτικών πρακτικών και ιι) βελτίωση σχολικού κλίματος.

Στο βιβλίο αναλύονται ακόμη, τα αποτελέσματα έρευνας με σκοπό την αξιολόγηση δύο πιλοτικών επιμορφωτικών δράσεων που παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί των 2/θέσιων και άνω Δημοτικών Σχολείων της 8ης Περιφέρειας Π.Ε.Ν. Ηρακλείου κατά την περίοδο Απρίλιος 2014 – Ιούνιος 2014, οι οποίοι στη συνέχεια συγκρότησαν κοινότητα πρακτικής. Σκοπός της επιμόρφωσης ήταν να καταστούν ικανοί οι εκπαιδευτικοί να εφαρμόζουν με άνεση τη διδακτική τεχνική του παιχνιδιού ρόλων και να διαχειριστούν μέσω αυτής της τεχνικής επιτυχώς θέματα συγκρούσεων στο χώρο του σχολείου. Η πιλοτική εφαρμογή της προτεινόμενης επιμόρφωσης ικανοποίησε σε πολύ μεγάλο βαθμό την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών. Παράλληλα, οι προτάσεις των εκπαιδευτικών για τον ορθολογικότερο επανασχεδιασμό της παρατίθενται στο βιβλίο προκειμένου να αποτελέσουν το έναυσμα για ανταλλαγή απόψεων τόσο με στελέχη της εκπαίδευσης, όσο και με εκπαιδευτικούς.

Δρ. Μπαγιάτη Ειρήνη
Σχολική Σύμβουλος 8^{ης} Περιφέρειας ΠΕΝ Ηρακλείου

ISBN: 978-960-93-6300-6